

Møte tirsdag den 20. november 2007 kl. 10

President: C a r l I . H a g e n

D a g s o r d e n (nr. 17):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Børge Brende, Gunnar Gundersen, Sonja Irene Sjøli og Olemic Thomassen om handlingsplan for opprydding i Mjøsa (Innst. S. nr. 26 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:109 (2006-2007))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Børge Brende, Gunnar Gundersen, Sonja Irene Sjøli, Øyvind Halleraker og Martin Engeset om en generell utvidelse av jakttiden for hjortevilt (Innst. S. nr. 27 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:110 (2006-2007))
3. Interpellasjon fra representanten Ketil Solvik-Olsen til miljøvern- og utviklingsministeren:

«Et norsk selskap har utviklet en såkalt biomembran som det hevdes har påvirkning på overflatealbedo og videre kan endre temperatur og fordampning fra jordsmonnet. Dette gir dermed bedre vekstvilkår for planter og vil samtidig kunne ha en positiv effekt på globale klimaendringer. Foreløpige tester i inn- og utland viser lovende resultater i forhold til jordens fruktbarhet, CO₂-utslipp, overflatetemperatur etc. Selskapets gründer fikk nylig «Technoports pris for innovativ miljøteknologi» for utviklingen av biomembranen. Til tross for at produktet kan være revolusjonerende både i landbruk og i miljøsammenheng, så har myndighetene vist manglende interesse for å vurdere dette produktet.

Vil statsråden ta aktive grep for å bidra til at biomembranen testes ut nasjonalt og internasjonalt som et virkemiddel i sammenheng med norsk bistands-, miljø- og klimapolitikk?»
4. Interpellasjon fra representanten Bent Høie til fornyings- og administrasjonsministeren:

«Den 4. oktober i år la Regjeringen frem sin fornyingsstrategi for offentlig sektor: «Ein sterk og effektiv offentlig sektor». Strategien inneholder stort sett bare generelle formuleringer og ikke noen konkrete målbare kriterier for suksess. I «Modernisering for Velferd», Regjeringen Bondevik II sin handlingsplan for modernisering 2005-2009, var det 10 konkrete indikatorer på brukertilfredshet som skulle være indikatorer på om en lyktes med handlingsplanen. Ordet «åpningstid» eller «åpningstider» eksisterer ikke i strategien, og da heller ingen målsetting om mer publikumstilpassede åpningstider i offentlig sektor. Finansministeren understreket ved fremleggelsen av statsbudsjettet for 2008 stramheten i norsk økonomi på grunn av mangelen på arbeidskraft. Strategien svarer ikke på denne utfordringen og har ingen målsettinger knyttet til å bruke mer av arbeidskraften på tjenesteproduksjon.

Hva vil Regjeringen gjøre med dette?»

5. Interpellasjon fra representanten Laila Dævøy til helse- og omsorgsministeren:

«Bruk av kokain ser ut til å øke i befolkningen. Måling av brukerdoser i kloakken tyder på at Osloborgere tar 8 000 brukerdoser kokain daglig, noe som tyder på et svært høyt forbruk. Antallet beslag øker. Oslo-politiet gjorde i fjor 708 kokainbeslag. Tollvesenet har beslaglagt dobbelt så mye kokain første halvår i år, sammenliknet med første halvår i fjor. Interesseorganisasjoner som Landsforbundet Mot Stoffmisbruk har opplevd økende pågang av henvendelser til støttetelefonen vedrørende bruk av kokain. Bruk av sentralstimulerende midler har store helsemessige og sosiale konsekvenser.

Hvilke konkrete tiltak vil statsråden iverksette for å hindre at bruken av kokain og andre sentralstimulerende midler øker, og dermed forhindre at folk utvikler rusproblemer?»
6. Referat

Presidenten: Representantene Henning Skumsvoll, André Oktay Dahl, Laila Dævøy, Per Rune Henriksen, Bjørg Tørresdal, Anne Marit Bjørnflaten, Inge Ryan og Jorodd Asphjell, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe om studiepermisjon for representanten Heikki Holmås i tiden fra og med 20. november til og med 26. november
- fra representanten Finn Martin Vallernes om permisjon i tiden fra og med 20. november til og med 22. november for å delta i Den Interparlamentariske Unions delegasjon til De forente nasjoners 62. generalforsamling i New York

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Oslo: Ingunn Gjerstad

For Rogaland fylke: Siri A. Meling
3. Siri A. Meling innvelges i Lagtinget for den tid hun møter for representanten Finn Martin Vallernes.

Presidenten: Ingunn Gjerstad og Siri A. Meling er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møter i dag og for resten av inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Kenneth Svendsen og Hans Frode Kielland Asmyhr.

– Andre forslag foreligger ikke, og Kenneth Svendsen og Hans Frode Kielland Asmyhr anses enstemmig valgt som settepresidenter for Stortingets møter denne uken.

Statsråd Erik Solheim overbrakte 19 kgl. proposisjoner (se under Referat).

S a k n r . 1

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Børge Brende, Gunnar Gundersen, Sonja Irene Sjøli og Olemic Thommessen om handlingsplan for opprydding i Mjøsa (Innst. S. nr. 26 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:109 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker etter innlegg fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Terje Aasland (A) [10:06:39] (ordfører for saken): Fra 2003, da det ble konstatert høye verdier av bromerte flammehemmere i fisk fra Mjøsa, har man politisk sett satt fokus på Mjøsas miljøtilstand. Det foreligger da også en bred politisk enighet om at miljøtilstanden i Mjøsa ikke er slik vi ønsker den skal være. Intensjonen i Dokument nr. 8:109 for 2006-2007 om en egen handlingsplan for oppryddingstiltak i Mjøsa er derfor en relevant problemstilling.

Hovedspørsmålet er om en handlingsplan vil bedre miljøtilstanden mer enn de faktiske tiltak som i dag gjennomføres. Jeg er enig med forslagsstillerne i at en handlingsplan ville vært riktig dersom problemstillingen var ny, og dersom vi skulle inn i upløyd mark. Det er jo ikke tilfellet. Situasjonen er i dag slik at det foregår en rekke aktiviteter som er målrettet for å bedre miljøtilstanden i Mjøsa.

Problemstillingen knyttet til Mjøsa er som sagt ikke ny. Det er iverksatt målrettede tiltak – tiltak som vil bli fulgt opp ytterligere i årene som kommer. I tillegg har komiteen etter mitt skjønn på en betryggende måte fått forsikring fra statsråden om at ytterligere tiltak vil bli iverksatt når ny kunnskap og informasjon innhentes. På denne bakgrunn er flertallet av den formening at det ikke er nødvendig å utarbeide en egen handlingsplan for å få tiltak iverksatt. Jeg vil også understreke at komiteens flertall legger til grunn for sitt syn at tiltak vil bli iverksatt ut fra en samlet vurdering av situasjonen knyttet til miljøgiftene.

Den samlede innsatsen og de prioriteringer som ligger til grunn for det myndighetene gjør for å begrense skadevirkningene av miljøgifter rundt om i innsjøer, fjorder og havner, er det stor enighet om i Stortinget. Går man drøye to år tilbake i historien, i forbindelse med St.meld. nr. 21 for 2004-2005, Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand, og da registrerer hva den forrige regjeringen sa om miljøtilstanden i Mjøsa – som da er nevnt én gang – kan man konstatere følgende:

«Det vil også gjennomføres ulike tiltak knyttet til bromerte flammehemmere som del av handlingsprogrammet om miljøgiftsituasjonen i Mjøsa.»

Ja, den forrige regjeringen, med partiet til dagens forslagsstillere som medlem, hadde altså den gang, så sent som 18. mars 2005, tillit til handlingsprogrammet for overvåkning av Mjøsa. Noe underlig blir det når de tidligere regjeringspartiene, med unntak av Kristelig Folkeparti, i mindretallsmerknaden nå uttrykker følgende:

«Disse medlemmer har med skuffelse merket seg at Regjeringen ikke vil prioritere opprydding i Mjøsa gjennom å opprette et eget handlingsprogram for dette, og ikke vil foreta seg noe utover allerede eksisterende overvåkning av tilstanden for å rydde opp i et alvorlig miljøproblem.»

Jeg synes det da er grunn til å reflektere over hvordan man politisk sett endrer oppfatning og karakter på to år. For å tillate seg en litt ironisk tone må man kunne konstatere at i politikkenes vesen er det ikke langt mellom selvtilfredshet og dyp skuffelse. Det synes jeg i denne sak mindretallet er et svært godt eksempel på. Nå skal jeg skynde meg å legge til at ironien på ingen måte skal overskygge alvoret i situasjonen. For fra 2005, ja for den saks skyld fra 2003 og fram til i dag, har det blitt gjennomført, og det gjennomføres fremdeles kontinuerlig, undersøkelser og tiltak for å stoppe tilgangen på miljøgifter samt bedre miljøtilstanden i Mjøsa. Det er altså på ingen måte noen stillstand, verken i overvåkingen eller i tiltakene for å bedre miljøtilstanden. Tvert om, det er det motsatte som er realiteten.

I brevet fra miljøvernministeren til komiteen pekes det på disse realitetene. Blant annet vises det til at man i 2005 fjernet forurenset slam fra kanalen ved Strandtorget på Lillehammer, og at det samtidig ble bygget en fangdam for å holde tilbake nye tilførsler av forurenset slam. Og for inneværende år vises det til at ytterligere fjerning av slam har blitt foretatt. Kanalen er en viktig tilførselsvei for miljøgifter til Mjøsa. Det vil også neste år tas prøver av det nye slammet som kommer i kanalen, og SFT vil fortløpende vurdere ytterligere slamsuging.

I forbindelse med overvåkningsprogrammet innhentes det nye opplysninger og nye vurderinger kontinuerlig. Situasjonen og utviklingen i Mjøsa er ikke entydig. Kunnskapsinnhenting og begrensninger i utslipp av nye miljøgifter vil derfor være riktig fokus.

Så kan noen selvfølgelig mene at man skulle satt i gang med langt flere tiltak. Da synes jeg det er greit å konstatere at en handlingsplan må følges opp gjennom de enkelte års budsjett, og ut fra hva jeg kan lese meg til, er det ingen partier i denne sal som har tenkt å styrke Miljøverndepartementets budsjett på en slik måte at situasjonen knyttet til miljøgiftene i Mjøsa kan bli møtt med ytterligere innsats i 2008 enn hva som er tilfellet ut fra det Regjeringen foreslår.

Nå er kanskje substansen og realiteten i forslaget at man har fokusert på en viktig miljøsak, en sak som en samlet komite er opptatt av, og det vil jeg takke forslagsstillerne for.

På denne bakgrunn anbefaler komiteens flertall Stortinget at forslaget vedlegges protokollen.

Hans Frode Kielland Asmyhr hadde her overtatt presidentplassen.

Sonja Irene Sjøli (H) [10:12:28]: Jeg må si jeg er noe forundret over tonen i saksordførerens innlegg. Han kunne vel spart seg en del av sin ironi. Men jeg skal la det ligge nå. Det taler vel for så vidt for seg selv.

For oss som kommer fra innlandet, representerer Mjøsa og Vorma unike friluftslivs- og rekreasjonsområder. Om sommeren er det yrende badeliv, småbåtliv og fiske. Men Mjøsa er også en viktig drikkevannskilde for en rekke kommuner. Mjøs vannet renner ned i Vorma, som blander seg med Glomma ved Vormsund, og det berører altså mange flere enn oss som bor rundt Mjøsa.

Mjøsa er en del av et unikt økosystem, og en omsorgsfull forvaltning av innsjøen er viktig for å sikre et trygt lokalsamfunn. For over 20 år siden ble det gjennomført en omfattende aksjon for å bedre vannkvaliteten i Mjøsa, og etter denne aksjonen ble innsjøen både av fagfolk og av lokalbefolkningen betraktet som lite forurenset.

Men nå er det faktisk slik at miljøet i og rundt Mjøsa er truet igjen. De senere årene har prøver fra innsjøen vist at fisk kan inneholde forskjellige miljøgifter. Målinger av giftnivåene i 2006 viser at det er behov for å ta saken opp igjen, for de viste at det fortsatt er et høyt nivå på miljøgifter i fisken i Mjøsa. Dette har medført at Mattilsynet fortsatt fraråder gravide kvinner, kvinner i fruktbar alder og barn å spise for mye ørret fra innsjøen. Det er fortsatt mye bromerte flammehemmere, PCB og kvikksølv i fisken.

Den bromerte flammehemmeren det er funnet mest av i fisk i Mjøsa, er den farligste varianten i denne gruppen stoffer. Det er derfor spesielt bekymringsfullt at konsentrasjonene er på høyde med nivåene for PCB som tidligere er målt i fisk i Mjøsa. Nivåene i Mjøsa er spesielt høye sammenlignet med målinger som er foretatt i Femunden, i Randsfjorden og i Oslofjorden, og forskerne mener at det sannsynligvis skyldes lokale forurensninger.

Derfor mener Høyre at det er behov for en ny mjøsa-aksjon, lik den vi hadde for mer enn 20 år siden. Den gang tok Miljøverndepartementet fatt i denne alvorlige forurensingssituasjonen og fikk redusert tilførselen både av næringsstoffer fra landbruket og av utslipp fra kommunale renseanlegg. Nå hadde vi håpet at dagens miljøvernminister ville ta en ny runde for å rydde opp i miljøgiftene, og fremmet derfor det forslaget som vi i dag behandler. Men dessverre ble vi skuffet.

Men det er ikke bare i Høyre at vi er skuffet i dag. Det er mange som har grunn til å være skuffet over at Regjeringen ikke vil gjøre noe, utover å videreføre status quo, og at den kun kommer med generelle kommentarer om at den følger situasjonen i Mjøsa nøye. Men det folk rundt Mjøsa og langs Vorma og Glomma forventer, er ikke at man skal følge med på situasjonen. Vi vet hvordan situasjonen er, og at det i dag ikke er trygt å spise fisk fra Mjøsa. Vi forventer handling, slik at det igjen blir trygt både å

drikke vann fra Mjøsa og å spise fisken. Derfor inviterte vi Regjeringen til å være med på et krafttak for å rydde opp. Dette kan vi nå bare konstatere at Regjeringen ikke vil være med på. Det synes vi er beklagelig.

Opprydding av miljøgifter i Mjøsa er ikke et prosjekt som gir de store internasjonale overskriftene. Det er ikke like spektakulært som å redde regnskogen i Amazonas, stanse klimaendringene eller noe av det andre i seg selv svært viktige arbeidet som miljøvern- og utviklingsministeren engasjerer seg i. All honnør og støtte til det. Men det er et viktig prosjekt for alle oss som bor rundt Norges største innsjø. Det dreier seg om noe så trivielt som trygge lokalmiljø. Det blir lite fanfarer og røde løpere av det, men det er like fullt viktig. Derfor er det skuffende at ikke miljøvern- og utviklingsministeren og Regjeringen og flertallet her i Stortinget er villige til å ta nye krafttak, slik tidligere regjeringer har gjort, for å bidra til et bedre og tryggere lokalmiljø for oss som bor rundt Mjøsa og langs Vorma og Glomma.

Jeg tar opp det forslaget som er referert i innstillingen.

Presidenten: Representanten Sonja Irene Sjøli har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:17:04]: God vannkvalitet er viktig, det er det ikke tvil om. At også fisken som skal spises, er godt innenfor de til enhver tid gjeldende kostholdsråd som gis, det er også viktig.

Mjøsa, som vi i dag fokuserer på, har fra 2003 hatt et eget overvåkningsprogram, handlingsprogrammet for kontroll med utslipp av miljøgifter til Mjøsa. Mjøsa har et slikt program på grunn av de utfordringer vi har med stor tilførsel av næringsstoffer fra landbruket og miljøgifter fra ulike kilder.

Vi vet alle at Mjøsa ligger i et unikt friluftslivs- og rekreasjonsområde for både lokale og tilreisende. Derfor er det viktig at vi har en tett oppfølging av utviklingen i Mjøsa, noe som skjer gjennom handlingsprogrammet, der det fortløpende vil bli vurdert konkrete tiltak knyttet til de miljøgiftene som finnes i Mjøsa pr. i dag, slik også Bondevik-regjeringen la opp til i stortingsmeldingen om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand.

Kristelig Folkeparti er glad for at Høyre fokuserer på miljøgifter, fordi miljøgifter trenger det politiske fokuset. Men på bakgrunn av det arbeidet som allerede foregår i Mjøsa, ser ikke vi nødvendigheten av i dag å være med på å be om en handlingsplan, siden vi har et handlingsprogram som følger utviklingen tett.

Erling Sande (Sp) [10:18:53]: Miljøsituasjonen i vassdrag, innsjøer og fjordar rundt om i landet vårt er noko som opptek Senterpartiet sterkt. Vi veit at tilgangen på reint vatn er ei stor utfordring globalt, og sjølv om vi her i landet har god tilgang på vatn – ja, i nokre delar av landet nærast altfor god tilgang på vatn – er det avgjerande viktig at vi sikrar at miljøgift ikkje øydelegg vassressursane våre. Det er dessverre eit faktum at i og ved mange fjordar, vassdrag og innsjøer finn vi kjelder til ureining som påverkar vasskvaliteten og dermed får følgjer for

økosystema og det biologiske mangfaldet i dei aktuelle vassdraga.

Det er viktig å arbeide langs to spor. Vi lyt byggje kunnskap om og kartleggje dei ureiningskjeldene vi har, og følgjene av dei, og vi lyt setje i verk tiltak for å sikre opprydding. Så langt som mogleg lyt vi streve etter å fjerne eller redusere dei kjeldene som finst til ureining. Det er viktig å arbeide systematisk for å sikre opprydding av miljøgifter i vassdrag, sjøar og fjordar og setje inn størst innsats der situasjonen er mest alvorleg.

Saksordføraren har i denne saka på ein god måte sagt noko om oppfølging av handlingsprogrammet for Mjøsa. Eg skal ikkje forlengje debatten unødig, men berre stille meg bak det som saksordføraren har sagt, og understreke at Senterpartiet er oppteke av miljøtilstanden i Noreg sin største innsjø. Vi føler på mange måtar at forslaget frå opposisjonen er eit forsøk på å slå inn opne dører. Her er ein i gang med eit godt og verdifullt arbeid for å betre miljøtilstanden, og vi ønskjer å gi støtte til det arbeidet som blir gjort.

Statsråd Erik Solheim [10:20:50]: La meg starte med å gi full honnør til de stortingsrepresentantene fra Høyre som har fremmet dette forslaget. Jeg anser uenigheten om hvorvidt vi skal ha en handlingsplan eller et handlingsprogram, for nærmest å være av semantisk karakter, og uansett skal vi gjøre noe skikkelig på dette området. Men det er likevel viktig at et slikt spørsmål bringes opp i den levende politiske debatt. Og det er gjort på en effektiv måte. Det er kommet opp i Stortinget, og det bidrar på en konstruktiv måte.

Det gjelder også Sonja Irene Sjølis varme ord om Mjøsa, for å si det. Det er min barndoms sjø, som jeg har passert en million ganger på vei til Gudbrandsdalen. Jeg har hatt mange gode kamerater som mente at man kunne bo overalt i hele verden, bare man kunne se Mjøsa. Så den kjærligheten som representanten Sjøli uttrykte til Mjøsa, tror jeg vi alle deler. At situasjonen er et godt eksempel på at vi ikke har vært føre var på et tidlig tidspunkt, at vi har tillatt ulike former for forurensning fra det lokale og det globale å spille inn i Mjøsa, er det jo heller ingen som helst tvil om.

Det er all grunn til den bekymring som fremmes. Det er for høye nivåer på miljøgifter i fisk. Det er bromerte flammehemmere, PCB, kvikksølv og andre svært skadelige stoffer. Når det er sagt, må det også sies at vannkvaliteten i Mjøsa er akseptabel. Mjøsa er en god drikkevannskilde, men det betyr ikke at vi kan akseptere at vi ikke får gjort nok. Vi må fortsette et hardt arbeid for å rydde opp i de skadelige stoffene som er tilført Mjøsa. Jeg er glad for at det er bred enighet her om dette.

Det handlingsprogrammet som er i gang, er et samarbeid mellom Statens forurensningstilsyn, Fylkesmannsembetene i Hedmark og Oppland, Mattilsynet, Nasjonalt folkehelseinstitutt og Vassdragsforbundet for Mjøsa med tilløpsever. Handlingsprogrammet går ut på å finne kilder til all forurensningen i Mjøsa, undersøke årsaken og dermed også finne ut hvordan man kan få stoppet de tilløpene som er. Det er en kombinasjon av lokale

og internasjonale forurensninger vi ser i Mjøsa. Det viktigste er trolig utslipp fra industri, avfallsdeponier og tilførsler fra kommunale avløpsanlegg og fra elver. I tillegg kommer altså langtransportert forurensning.

Når vi forsøker å rydde opp, er det veldig viktig å gjøre tingene i riktig rekkefølge. Det betyr å være sikker på hva som er årsakene, og å ha god kontroll over kilder og utslipp før man eventuelt gjennomfører opprydding i de forurensede delene av Mjøsa, for ellers kan oppryddingen i forurensede deponier føre til at man bare sprer forurensningen ytterligere utover, framfor å redusere problemet.

Det har vært gjort en rekke tiltak for å stanse tilførsler. Tidligere i debatten ble det nevnt at man har fjernet forurenset slam i kanalen ved Strandtorget på Lillehammer, noe som har hindret videre spredning av dette til Mjøsa. Man har stoppet eller redusert avløpslam fra Gjøvik og Lillehammer som viste seg å være forurenset med bromerte flammehemmere. Det brukes ikke lenger til jordbruksformål, og dermed hindres avrenning til Mjøsa.

Det avgjørende er å finne de mulige kildene og avdekke både lovlige og ulovlige utslipp, stoppe de ulovlige og redusere det som eventuelt måtte være av lovlige utslipp. SFT avdekket f.eks. i 2005 en Gjøvik-bedrift som hadde ulovlige utslipp av slam og vann som inneholdt bromerte flammehemmere og tungmetaller. Disse ulovlige utslippene hadde pågått fra 2001 til 2004. Økokrim har gitt denne bedriften et forelegg for de ulovlige utslippene.

Det arbeides også med en mer systematisk miljøovervåking av Mjøsa for å få best mulig oversikt over tilstanden i innsjøen. Trass i grundig oppfølging kan det selvfølgelig ta lang tid før tilstanden vil kunne sies å være helt ut tilfredsstillende. De miljøgiftene som er tilført historisk, brytes langsomt ned og kan ikke på en enkel måte fjernes over natten. Men som sagt: Drikkevannet i Mjøsa er av god kvalitet. Dette vurderes av Mattilsynet. Miljøgifter som bromerte flammehemmere og PCB er svært lite vannløselige. De tas opp i fisk og binder seg til dyr fordi de tas opp i fett, men siden de er veldig lite vannløselige, er det minimale konsentrasjoner i vannet.

Langtransporterte forurensninger er også en del av problembildet i Mjøsa, og det er derfor selvfølgelig viktig, som også Sonja Sjøli antydde, at vi tar tak i alle de internasjonale miljøproblemene, der vi også har et nedslag i Norge.

Regjeringen vil følge arbeidet med Mjøsa videre, komme med nye tiltak og selvfølgelig gjøre det som overhodet er i vår makt for å stoppe de tilførselene som fortsatt pågår, og gradvis rydde opp i alle problemene i Mjøsa.

Takk for at spørsmålet er tatt opp.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Olemic Thommessen (H) [10:26:10]: Jeg merket meg at det i statsrådens innlegg var mye fokusering på kilder og årsaker til forurensning. Jeg ser også at det er hovedlinjen i statsrådets brev til komiteen, og i og for seg i opposisjonspartiernes omtale av denne saken.

Vårt poeng med å ta opp denne saken var at vi i tillegg mener det er en viktig jobb å gjøre i opprydding i gamle

synder. Vi vet at det er slamområder – altså at det har leiret seg opp deponier, eller hva vi nå skal kalle det – hvor det er uforholdsmessig mye tungmetaller og andre miljøgifter. Det må være viktig, i tillegg til at man kartlegger hva som kommer, og prøver å bremse det, at man faktisk også gjør et oppryddingsarbeid. I den sammenheng vil jeg også peke på at det er dumpet ganske mye industriavfall utenfor Skreia-området. Deler statsråden dette syn? Vil statsråden ta initiativ til at man også kommer i gang med den type arbeid?

Statsråd Erik Solheim [10:27:19]: Uten å forsøke å forstå som noen absolutt ekspert på dette området i min første representantforslagsdiskusjon om miljøpolitikk tror jeg vel det er ganske opplagt at man må gjøre begge deler. Man må stoppe den ytterligere tilførselen av miljøgifter til Mjøsa, og vi må rydde opp i fortidens synder. Men når vi rydder opp i fortidens synder, er det selvsagt helt avgjørende at vi gjør det på en sånn måte at vi reduserer og begrenser problemet, og ikke simpelthen sprer det utover. Derfor er det nær sammenheng mellom å kartlegge og skaffe seg kunnskap om hva årsaken måtte være, hva som er avleiret i Mjøsa, og å sette i gang arbeidet for å fjerne det. Det finnes en rekke internasjonale eksempler på at man i den gode hensikt å redusere et problem simpelthen bare har spredd problemet utover.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Anette Trettebergstuen (A) [10:28:13]: Som vi alle er kjent med, er tilgang til rent drikkevann en av framtidens virkelige store globale utfordringer. En milliard mennesker lever allerede uten tilgang til tilstrekkelig rent drikkevann, og flere vil det bli i framtiden. Knappheten på ressursen gjør at vann vil bli kilde til konflikt i enda større grad enn det vi har sett hittil. Vi kunne kanskje tro ut fra Dokument nr. 8-forslaget at Mjøsa har blitt kilde til konflikt i Stortinget, men jeg registrerer heldigvis at det tvert imot nå virker som vi endelig for første gang har en tverrpolitisk enighet om at fokuseringen på Mjøsa må økes, og at kvaliteten må følges enda bedre enn det er blitt gjort tidligere.

Jeg opplever, i motsetning til representanten Sjøli, at vi har en minister som er svært opptatt av Mjøsa som Norges største innsjø. Jeg opplever for første gang på veldig lenge at vi har en regjering og en minister som tar situasjonen på alvor.

Mjøsa samler innlandet på tvers av kommuner og fylker og forsyner befolkningen i veldig mange kommuner med drikkevann. Jeg tror av og til at folk ikke er klar over akkurat det at Mjøsa faktisk er drikkevannskilde for utrolig mange tusen mennesker. Det er derfor nødvendig at vi passer godt på denne drikkevannskilden. Det er ikke uten grunn at folk hjemme på Hedmarken er svært opptatt av at det må tas et tak og gjøres en ekstra innsats for å bedre kvaliteten på mjøsvannet.

Så lenge jeg kan huske, har det vært kostholdsråd om fisk fanget i Mjøsa. Vi har hatt utslipp av bromerte flammehemmere, fosfor og kvikksølv, og det har med jevne mellomrom skapt uro og store overskrifter.

Alle husker Mjøsaksjonen som ble dratt i gang av bekymrede husmødre fra Mjøsokommunene, og som fikk politikere på banen på 1970-tallet og også reddet innsjøen vår. Den gangen var situasjonen svært alvorlig. Drikkevannet var brunt, det luktet vondt, og algeveksten truet hele livsmiljøet i innsjøen. Mjøsaksjonen fikk mobilisert mange hundre millioner kroner til rensetiltak og gjorde at kvaliteten ble reddet. Vi er heldigvis ikke der i dag.

Når folk krever en ny mjøsaksjon, er det jo ikke uten grunn. Men det er ikke fordi situasjonen er slik den var på 1960- og 1970-tallet; det er fordi folk frykter at dette skal skje igjen. Vi vet at siden forrige gang har algeproduksjonen økt, kostholdsrådene består, og man opplever at forurensningen også er for stor.

Jeg har vært engasjert i kvaliteten i Mjøsa i mange år, og jeg skal ikke legge skjul på at jeg også kunne ønske meg mer penger til direkte opprydding i Mjøsa. Men jeg må si at viljen hos forrige regjering til å gjøre noe for Mjøsa var ikke-eksisterende. Dagens regjering tar situasjonen på alvor. Om man leser statsrådets svar, ser man også at man skal følge situasjonen nøye og gjennomføre tiltak når det viser seg at det trengs. Det tar jeg på alvor. Statsråden beroliget meg også i sitt innlegg når han bekreftet at vi skal være føre var og komme på banen før det er for sent å gjennomføre nye tiltak. Det er jeg glad for.

Olemic Thommessen (H) [10:31:55]: Det sies om oss mjøsboere at vi har den holdningen at det er ikke så farlig hvor hen vi reiser i verden, bare vi ser Mjøsa. I det mener man ofte kanskje å peke på noe som handler om noe som er litt trangt og hjemmekjært, men i virkeligheten beskriver det hva Mjøsa betyr for oss. Den betyr ikke bare en rekreasjonskilde, et sted å fiske eller en drikkevannskilde. Den har en kultur og en historie, den er noe som binder vårt område sammen, den er noe som sitter dypt i oss, og som handler om sterke symboler.

I Hamarkrøniken fra tidlig på 1500-tallet er det en fargerik historie om hvordan bøndene i Hamar-området greide å fange Mjøsormen, det svære uhyret, og greide å drepe svinet. Den svære skrotten drev da i land på Domkirkeodden og lå og råtnet og forpestet hele Hamarkaupangen inntil biskopen fikk dratt sammen nok ved til å brenne svineriet. Vi har ryddet i Mjøsa før, med andre ord. Den gangen var bildet på Mjøsormen et bilde på et samfunn i forråtnelse. Det var det katolske middelaldersamfunnet som gikk i oppløsning, og som fikk sitt bilde i ormen. Det spørs også om ikke vi har en mjøsorm i dag, at det er et sykdomstegn i dag at vi kanskje lever litt lenger med forurensninger enn vi burde, at vi kanskje ikke er like kjapt fram på som vi burde, og at vi ikke som biskopen i Hamar får båret fram nok ved på det tidspunktet vi burde. Det er det det handler om nå.

Dessverre er det slik at til tross for at vi har en handlingsplan som tikker og går, så er det altså stadig områder i Mjøsa hvor forholdene forverrer seg. Årsaken til at dette

Dokument nr. 8-forslaget kom opp, var jo at man i enkelte kommunale rensaneanlegg i vårt område faktisk ikke hadde oversikt over hvor mye som ble sluppet ut, til tross for at man hadde kontrolltiltak. Det er altså slik at det er gamle synder som ligger i gjørma i den ene og den andre vika, hvis man drar Mjøsområdet rundt. Og det er ingen som har sagt at de skal virvle opp elendigheten og grave opp dette i morgen. Det er helt opplagt slik at vi bør ha en strategi for hvordan vi over tid faktisk også rydder opp i de gamle syndene. Vi opplever at hovedfokuset i dag ligger på kontroll og kartlegging, og at man lapper på og setter inn tiltak når det går som galest. Men strategien må utvides til hva man vil gjøre, vi må også ha en plan for hvordan vi skal rydde opp i fremtiden. Det er det eksemplet vi skal hente fra gamlebiskopen tidlig på 1500-tallet, som altså hentet ved for å brenne Mjøsormen, og det synes jeg vi skal gå sammen om.

Presidenten: Presidenten mener at uttrykket «svinet» ikke er et parlamentarisk uttrykk, men at det kan aksepteres når det benyttes om Mjøsormen.

Terje Aasland (A) [10:35:08]: Egentlig har vel debatten også tilkjennegitt at det er et samlet storting som er opptatt av miljøtilstanden i Mjøsa, og sånn sett kunne en kanskje unnlatt å ta ordet for annen gang. Men jeg synes representanten Sjølis innlegg fortjener kanskje noen understreknings vår side. For det er faktisk sånn at situasjonen tas på alvor av komiteens flertall, og ikke minst av miljøvernministeren. Det har han understreket gjennom det brevet som er sendt til komiteen, og jeg synes også han på en svært god måte har understreket det gjennom sin tale her i dag. Så problemstillingen tas på høyeste alvor.

Jeg synes også Sjøli bruker litt sterke ord i sin bekymring både over at en kun gir generelle kommentarer om situasjonen, og over at en ikke vil gjennomføre nye krafttiltak. Da synes jeg på en måte representanten Sjøli faktisk burde gå til sitt eget parti og spørre hvordan de har tenkt å gjennomføre ytterligere tiltak i de kommende årene. For i statsbudsjettet for 2008, og Høyres alternativ til det, er verken Mjøsa eller miljøgifter på noen som helst måte styrket i – skal vi si – miljøvernministerens økonomiske handlefrihet. Skulle en gått lenger enn det en faktisk nå gjør, og skulle en gått så langt som Sjøli kanskje egentlig håper på, så måtte det vært fulgt opp gjennom et alternativt budsjettforslag for 2008. Så jeg synes, avslutningsvis, det er greit å konstatere at situasjonen tas på alvor. Men skulle det vært en form for substans i det som i hvert fall representanten Sjøli framhever, så burde det vært fulgt opp gjennom konkrete budsjetttiltak for 2008 fra Høyres side, noe jeg konstaterer ikke er gjort.

Carl I. Hagen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Olemic Thommessen (H) [10:37:28]: Bare en kort gjensnitt til siste ærede taler: Hvis man ser på innstillingen til denne saken og det brevet vi fikk fra statsråden, er det jo slik at man ikke akkurat flagrer med ønsker om for-

sterket innsats. Man slår seg på brystet med en ganske stor grad av selvtilfredshet.

Det er, vil jeg si, en ganske defensiv merknad regjeringspartiene har. Det er, kort og greit: Dette er greit og får skure som det vil. Da må man regne med at det etterlyses initiativ.

Så kan man selvfølgelig si at vi kunne hatt budsjettposter på dette, men det er faktisk slik at skal man ha budsjettposter, skal man ha et utgangspunkt for å lage dem. Man må jo da forvente at Regjeringen kommer med forslag. Utgangspunktet for hele dette spørsmålet var jo nettopp at vi har bedt om å få et slikt utgangspunkt. Vi har bedt om at man utvider perspektivet for det arbeidet man skal gjøre når det gjelder Mjøsa. Det får vi altså ikke, og da kan man vel ikke godt kritisere Høyre for ikke å ha kommet Regjeringen mer i forkant enn det vi allerede har gjort i dette spørsmålet. Jeg synes det er påfallende at man holder en så defensiv linje som man gjør.

Så merker jeg meg at man i innleggene i Stortinget signaliserer noe annet og noe mer. Vi får håpe at det programmet som det nå arbeides etter, faktisk vil bli styrket, og at man forhåpentligvis styrker de sidene av det programmet som vi har etterlyst.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 547)

S a k n r . 2

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Børge Brende, Gunnar Gundersen, Sonja Irene Sjøli, Øyvind Halleraker og Martin Engeset om en generell utvidelse av jakttiden for hjortevilt (Innst. S. nr. 27 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:110 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Martin Engeset (H) [10:40:39]: Jakt på hjortevilt har lange tradisjoner her i landet. I tidligere tider var jakt viktig som matauk, men i dag er det nok først og fremst som rekreasjon vi driver jakt.

Men det er fortsatt slik at jakt har en viktig økonomisk verdi. Utleie av jaktrettigheter er en viktig inntektskilde for mange grunneiere i distriktene. Hjorteviltjakt gir en mulighet til verdiskaping og aktivitet i distriktene som går langt utover selve kjøttverdien.

Det største hinderet for en slik utvikling er stramme jakttider og kort sesong. I en tid med stor rovviltbelast-

ning i mange områder vil en også kunne oppleve kortere perioder da enkelte områder er tomme for hjortevilt, fordi rovvilt er i terrenget. Det tilsier at man bør kunne forlenge jakttiden for å utjevne slike utslag. I tillegg har Sverige vesentlig lengre jakttider enn Norge, noe som skaper en konkurransevridning landene imellom. Til sist vil en forlenget jaktperiode redusere et potensielt stress hos jegerne til å få ut kvoten. Dette vil igjen redusere risiko for skade-skyting.

Mange hadde derfor forventet at Direktoratet for naturforvaltning da de tidligere i år skulle fastsette nye jakttider i Norge som skal gjelde i perioden 1. april 2007–31. mars 2012, ville ha forlenget jaktperioden utover høsten. Dette skjedde dessverre ikke. Derfor fremmet Høyre forslag om å be «Regjeringen instruere Direktoratet for naturforvaltning til å forlenge de generelle jakttidene for hjortevilt til perioden 15. september til 23. desember».

Det er overhodet intet biologisk grunnlag for et så stramt regelverk som direktoratet fortsatt opprettholder. Her kan man velge å styre strengt for å stresse jegerne og uttak mest mulig, eller man kan overlate til rettighetshavere selv å bestemme når uttaket skal skje. Forutsetningen må være at det skal være samjakt når det gjelder småvilt og hjortevilt.

Det er først og fremst hjort og elg forslagsstillerne har tenkt på når det gjelder utvidelse av jakttidene. I svaret fra miljø- og utviklingsministeren er det pekt på en del konsekvenser for andre hjorteviltarter, som villrein og rådyr. La meg presisere at det var overhodet ikke intensjonen i det forslaget vi fremmet. Poenget var en utvidelse av jakttiden, ikke en innskrenkning i forkant.

I svaret fra statsråden blir det også pekt på en utilsiktet konsekvens av forslaget slik det opprinnelig var fremmet, at det ville bety en innstramning med hensyn til når jakten på hjort kunne starte. Dette var heller ikke intensjonen med forslaget. Intensjonen med forslaget er, som jeg har pekt på, en utvidelse av jakttidene slik at rettighetshaverne selv i større grad kan bestemme når uttaket av viltet skal skje.

Høyre vil derfor fremme et noe justert forslag som tar høyde for noen av de utilsiktede konsekvensene statsråden har pekt på i sitt svarbrev, hvor vi konsentrerer forslaget om elg og hjort, og hvor vi presiserer at det er en utvidelse av jakttidene for både elg og hjort vi foreslår.

Jeg tar herved opp Høyres mindretallsforslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Martin Engeset har tatt opp det forslaget han refererte til.

Torny Pedersen (A) [10:44:36]: Jeg har merket meg at saksordføreren faktisk ikke er i salen, noe som jeg synes er beklagelig.

Dette representantforslaget fra Høyre handler om at Stortinget skal gå inn og endre jakttidene for hjortevilt. Historien sier at det i en rekke år har vært et ønske om å forlenge jakttiden for deler av hjorteviltet. Jeg tenker da spesielt på elg og hjort. Det kan være en rekke gode grunner for det. Opprinnelig var begrunnelsene en for raskt

voksende bestand, som fordret betydelig økning i felingskvotene og behov for å ta ut langt flere dyr for å kontrollere bestandsutviklingen. Etter hvert kom det ønske om større mulighet til næringsutvikling rundt jakten, spesielt i områder hvor elg- og hjortejakt står sterkt. Senere er også jakt som rekreasjon og turisme kommet til.

Direktoratet for naturforvaltning håndterer hvert femte år den praktiske gjennomføringen av jaktidsrevisjonene. De trekker med seg både fylkesmennene, kommunene, representanter fra grunneiere og rettighetshavere og flere ulike interesseorganisasjoner i prosessen rundt jaktidsrevisjonen. Dette er en løsning som har fungert bra, selv om ikke alle parter er like enige, spesielt når det gjelder samjakt, som også omfatter småviltjakt.

Jakttidene som er satt for årene 2007–2012, er de samme som for forrige femårsperiode. I tillegg kan fylkesmannen etter søknad forlenge jakttiden av hensyn til bestand, forvaltningsmessige forhold eller tilrettelegging for næringsmessig utnyttelse av elg- og hjortejakten. Slik kan man imøtekomme ønsket om forlengelse dersom en kommune ønsker det.

Flertallet, alle unntatt Høyre, mener at denne saken har en bedre løsning med dagens system enn med at Stortinget skal instruere Regjeringen til å foreta endringer – endringer som i forslaget utgangspunkt hadde fjernet hele jakttiden for rådyrbukk. Slik inngripen i en ellers brukbar arbeidsmetode har vært gjort bare én gang siden 1981. Det var da Børge Brende som daværende statsråd i 2002 grep inn og forkortet jakttiden på elg og hjort etter at høringen var avsluttet og Direktoratet for naturforvaltning hadde sitt forslag klart. Jeg vil bemerke at Børge Brende, en av forslagsstillerne i saken i dag, nå ønsker å forlenge jakttiden. Skal tro hva det neste blir fra den siden?

Jeg er glad for at alle, unntatt Høyre, mener at jaktidsrevisjonene bør være prosesser som foregår uten innblanding fra regjering og storting. Flertallet vil derfor ikke imøtekomme forslaget fra Høyre. Vi skal trekke de lange linjene og legge de overordnede rammene. Så får andre involverte gjøre resten. For framtiden vil det være viktig at kommende prosesser kan forene hensynet til viltet, til næringsutvikling, til gode samjaksordninger, til jaktmuligheter for alle og ikke minst til brukerne av utmarka.

Tord Lien (FrP) [10:48:48]: Hvis det hadde vært anledning til å bruke PowerPoint i stortingssalen, kunne det vært fristende å tatt fram en PowerPoint-presentasjon for å illustrere for Høyres stortingsgruppe forskjellen på en rådyrbukk og en elg. Det hadde Høyre i sitt opprinnelige forslag ikke tatt hensyn til. Det kunne derfor vært på sin plass med en oppklaring av de biologiske forhold rundt hjorteviltet i Norge.

Dette er på mange måter et underlig forslag, bl.a. av den årsak at Høyre i sitt opprinnelige forslag foreslo atskillig kortere jakttid på en rekke arter av hjortevilt. Rådyrbukk og villrein kunne man praktisk talt ikke lenger ha jaktet på i Norge dersom forslaget i sin opprinnelige form hadde blitt vedtatt. Jeg skal ikke gå så langt som til å antyde at det er gjort hastverksarbeid i Høyres stortingsgruppe, men noe rart må ha skjedd.

Så bruker man argumentasjonen om at lokaldemokratiet styrkes med dette. Det at man på Stortinget skal overstyre Direktoratet for naturforvaltning og tvinge lengre jakttid på lokalsamfunnene, klarer ikke jeg å se har noe med lokaldemokrati å gjøre.

Det at Høyre tok opp forslaget, har imidlertid ført med seg én bra ting, og det er det at en samlet komite viser til at «det er en rekke gode grunner til å utvide jakttidene på hjortevilt. Norge er et av de europeiske landene med kortest jakttid på hjortevilt. En utvidelse kunne medføre en god del positive konsekvenser både for jakt som rekreasjon, matauk og grunnlag for turisme.»

Det står i innstillingen. Det er en enstemmig komite som står bak det, og jeg stoler på at statsråden tar med seg det signalet i sitt videre arbeid.

Fremskrittspartiet står sammen med flertallet i denne saken. Direktoratet for naturforvaltning gjør mye som Fremskrittspartiet er uenig i, og Fremskrittspartiet kunne egentlig ønsket seg en utvidet jakttid for hjort i Norge, men nå er det engang sånn at vi har en dialogbasert måte å gjøre dette på. Man har en god dialog med grunneierne rundt omkring, man har en god dialog med fylkesmenne, man har god dialog med jegere og fiskere og også med reiselivs- og næringslivsaktørene. Derfor mener Fremskrittspartiet at forslaget ikke bør tas til følge. Man bør avvise forslaget, på grunn av at dette faktisk fungerer meget bra.

En annen ting, som også forrige taler var inne på, er at Høyre nå egentlig fremmer forslag om å utvide jakttiden i begge retninger. Det er nå nøyaktig fem år siden – og det var første gang – en politiker involverte seg og overstyrte jaktidsbestemmelsene. Det har skjedd bare én gang. Da var det Børge Brende, som i dag er forslagsstiller, som forkortet jakttiden. Så hva som har skjedd på de fem årene, kunne det vært interessant å få vite.

Jeg vil si meg enig med Høyres taler i at jakt er mye mer enn elgkjøtt på middagsbordet til norske grunneiere. Jakt på hjort, rådyr og elg er i ferd med å bli en stor næring. Det må vi som stortingspolitikere ta på alvor og legge til rette for. Måten å gjøre det på er ikke å overstyre en god demokratisk prosess som alle involverte parter er veldig fornøyd med.

Erling Sande (Sp) [10:52:42]: Jakttidene har dei siste åra vore fastsette av Direktoratet for naturforvaltning etter opne og inkluderande høyringsprosessar der både grunneigarar, naturvitskaplege miljø, interesseorganisasjonar og lokale styresmakter vert høyrde. Det har vore viktig for å sikre ei god fagleg forvaltning av bestandane, men det har òg bidrege til å forankre avgjerdene i dei ulike miljøa.

Det har ikkje vore noko unisont krav – iallfall ikkje som Senterpartiet har kjennskap til – frå dei aktuelle partane om at denne praksisen for fastsetjing av jakttider bør opphøyre.

Det opphavlege representantframlegget vi handsamar i Stortinget i dag, er eit godt eksempel på kvifor det framleis bør vere denne praksisen. Som det blir peika på i merknadene, ville framlegget ha hatt sær uheldige kon-

sekvensar for t.d. jakt på rådyrbukk og villrein. Og sjølv om det kan vere gode grunnar til å utvide jakttida på hjortevilt, er det viktig å ta inn over seg dei ulike omsyna og den ulike praksisen vi har for jakt på ulike artar. Det tyder faktisk på at forslagsstillarane ikkje har hatt nok kompetanse på dette området, og det er med på å understreke fleirtalet sitt poeng i saka.

Kanskje er det særskilt overraskande at partiet Høyre, som i sin retorikk ofte går til angrep på politisk regulering og detaljstyring, no ser ut til å vere villig til å gjere fastsetjing av jakttider til ei jamleg øving her i Stortinget.

Jakt er etter Senterpartiet sitt syn viktig både for matauk, rekreasjon, næring og turisme. Mange stader i landet er jakt og kultur, det er samhald, og det er viktige møteplassar.

Senterpartiet støttar dagens modell for fastsetjing av jakttider, og understrekar viktigheita av den dialogen som skal vere mellom Direktoratet for naturforvaltning og dei aktuelle partane. Vi trur faktisk dei beste løysingane er å finne innanfor dagens system. Det er viktig at aktørane får gi innspel, og det er viktig at desse innspela blir tekne på alvor.

Vi er vidare svært opptekne av det høvet som Fylkesmannen har til å forlengje jakttidene i dei tilfella der det er føremålstenleg. Dette skapar ein viktig fleksibilitet i forvaltninga av bestandane, og det gjer at intensjonane som forslagsstillarane synest å ha, dei fleste plassane blir imøtekomne allereie i dag.

Vi støttar derfor ikkje mindretallet i saka, og ønskjer at fastsetjing av jakttider ikkje skal vere tema for jamleg debatt i denne salen.

Så er det jo slik at det vil vere eitt unntak der vi ser vi ikkje kan leggje avgrensingar, nemleg når det gjeld regjeringsjakt.

Statsråd Erik Solheim [10:55:40]: Det er et bredt flertall i Stortinget, alle partier unntatt Høyre, som stiller seg bak løsningen i denne saken. Det er selvfølgelig en betryggelse. Det hender at mindretallet har rett, men i en klok forsamling som Stortinget er det også ganske ofte at et så bredt flertall har rett.

Så vil jeg henvise til veldig gode innlegg, både av Torny Pedersen, av Erling Sande og av Tord Lien, i sakens anledning. Jeg merket meg, må jeg si, særlig innlegget til Tord Lien. Jeg tror Direktoratet for naturforvaltning ville sette stor pris på å få så mye skryt fra Fremskrittspartiet. At de får skryt fra SV, ville sikkert ikke sjokkere dem, men at de får det fra Fremskrittspartiet, er sannsynligvis et tegn på at man her er i ferd med å finne fram til løsninger som kan samle bredt i det norske samfunnet. Og på områder hvor det er en god del konflikter, er det alltid gunstig. Jeg setter også pris på den naturfagtimen som representanten Lien tilbød å holde. Hvis han får lov til å holde den for Høyres representanter, skal også jeg melde meg som deltaker. Vi kan sikkert alle nyte godt av den.

Men spøk til side: Direktoratet for naturforvaltning reviderer altså jaktforskriften hvert femte år. Den er da ute på en bred høring. Det er ikke lenge siden den ble revidert. Det er åpenbart bred støtte i Stortinget for at dette skal

foregå på den måten, også for den måten direktoratet forvalter dette på. Ved direktoratets revidering av jaktforskriften fikk Fylkesmannen myndighet til å utvide jakttiden for elg og hjort. Vilåårene for en slik utvidelse er at det foreligger særlige bestandsmessige, forvaltningsmessige eller næringsmessige behov for utvidet jakttid. Jakttid for elg og hjort kan utvides helt fram til 23. desember.

La meg også si at dette har vært forvaltet på en inkluderende og – hva skal man si – liberal måte. Det er, ifølge de tallene jeg har, 83 kommuner som har fått en utvidet jakttid for elg, og 92 kommuner som har hatt en utvidet jakttid for hjort. Det viser vel også at man prøver å finne fornuftige lokale løsninger. Særlig er det knyttet til det som flere representanter har vært inne på, at jakt ikke bare er en rekreasjon, men også en næring for mange, og man må finne løsninger som gjør at det kan opprettholdes som en næring, og utvidet jakttid kan da være fornuftig.

Samtidig må vi heller ikke glemme at det er avveininger knyttet til dette. De høringsinstanser som har uttalt seg, har bredt advart mot å starte elgjakt på et tidligere tidspunkt. Det er friluftsjakter knyttet til folk som ikke driver jakt, og som føler seg ekskludert fra friluftsliv i en jaktperiode, og det er interesser knyttet til andre jaktformer, småviltjakt, hvor det også er interessekonflikter som må avveies. Det er det direktoratet forsøker å gjøre på en mest mulig fornuftig måte, slik at man kan drive samjakt.

Bare for å konkludere: Som sagt er det et bredt flertall i Stortinget bak den løsning som her er valgt, og vi føler fra Regjeringens side at man her har funnet samlende løsninger som både ivaretar de hensyn som er i mange bygdesamfunn til å kunne bruke jakt som en næring, med de avveininger overfor andre interesser i friluftsliv og andre jaktformer som gjør at det er fornuftig å ha lokal avgjørelsesmyndighet for dette. Og den ivaretas på en god måte av landets fylkesmenn.

Det blir replikkordskifte.

Tord Lien (FrP) [10:59:28]: Når vi først er i gang med skryting, kan jeg skryte litt av statsråden også. Da kan jeg si at jeg setter stor pris på at statsråden legger vekt på utvikling av næringsperspektivet knyttet til jakt i Norge.

Så er det jo slik at den nye forskriften fungerer veldig bra i 18 av 19 fylker i Norge. Så kommer det signaler fra Nord-Trøndelag om at det ikke fungerer riktig like bra i Nord-Trøndelag som i de 18 andre fylkene i Norge, og at konfliktnivået mellom brukerinteressene og for så vidt også lokaldemokratiet, Fylkesmannen og Direktoratet for naturforvaltning er noe høyere i Nord-Trøndelag.

Vil statsråden ta initiativ til å sette seg inn i hva problemet er i Nord-Trøndelag, og eventuelt gjøre de nødvendige korrigerende grep for å senke konfliktnivået i Nord-Trøndelag?

Statsråd Erik Solheim [11:00:19]: Jeg er ikke kjent med den problemstillingen som Tord Lien her tar opp om at det eventuelt skulle være en annen praksis i Nord-Trøndelag og et annet konfliktnivå der. Men jeg vil tro at i før-

ste omgang vil det som sies her i Stortinget fra Tord Liens side, være noe som man vil merke seg – både i Nord-Trøndelag og i Direktoratet for naturforvaltning. Jeg har full tillit til at de vil finne de riktige og gode løsningene uten direktiv fra meg.

Men når et slikt spørsmål tas opp i Stortinget, er det alltid for disse instansene verdt å merke seg at dette er noe som landets nasjonalforsamling, som landets øverste myndighet, har interesse for. De bør så se på om det tilsier at de bør bedre sin praksis.

Martin Engeset (H) [11:01:20]: Som det fremgår av innstillingen, er det en enstemmig komite som peker på at det er en rekke gode grunner til å utvide jakttidene for hjortevilt, og at Norge er et av de europeiske landene med kortest jakttid for hjortevilt. Jeg synes, som det også er påpekt tidligere i debatten, at det er et lyspunkt i denne saken at en enstemmig komite slutter opp om dette.

Ser også statsråden at det er en rekke positive effekter av og gode grunner til å utvide jakttidene for hjortevilt?

Statsråd Erik Solheim [11:02:04]: For det første forholder Regjeringen seg til det Stortinget bestemmer. Når Stortingets flertall skriver dette, er det Regjeringens lov. Slik fungerer det alltid. I tillegg til det ser jeg selvfølgelig en rekke gode grunner til det rent personlig. Men jeg vil si at det er jo også det som faktisk følges opp i praksis.

Når det ifølge de tallene jeg har – som jeg håper er å jour – for 83 kommuners vedkommende har vært en utvidelse av jakttiden for elg og i 92 kommuner for hjort, er vel det et indisium på at den lokale beslutningsmyndighet faktisk fungerer. Den fungerer slik at tiden blir utvidet der det er et reelt behov for det – og på basis av den nødvendige avveining av dette viktige hensynet opp mot andre viktige hensyn som friluftsjakter for dem som ikke driver jakt, og for dem som driver annen form for jakt.

Presidenten: Flere har bedt om ordet til replikk. Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

(Votering, se side 547)

S a k n r . 3

Interpellasjon fra representanten Ketil Solvik-Olsen til miljøvern- og utviklingsministeren:

«Et norsk selskap har utviklet en såkalt biomembran som det hevdes har påvirkning på overflatealbedo og videre kan endre temperatur og fordampning fra jordsmonnet. Dette gir dermed bedre vekstvilkår for planter og vil samtidig kunne ha en positiv effekt på globale klimaendringer. Foreløpige tester i inn- og utland viser lovende resultater i forhold til jordens fruktbarhet, CO₂-utslipp, overflatetemperatur etc. Selskapets gründer fikk nylig «Technoports pris for innovativ miljøteknologi» for utviklingen av biomembranen. Til tross for at produktet kan være revolusjonerende både i landbruk og i miljø-sammenheng, så har myndighetene vist manglende interesse for å vurdere dette produktet.

Vil statsråden ta aktive grep for å bidra til at biomembranen testes ut nasjonalt og internasjonalt som et

virkemiddel i sammenheng med norsk bistands-, miljø- og klimapolitikk?»

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:04:33]: Norge har store ambisjoner på vegne av seg selv på veldig mange områder. Miljø, klima, bistand og landbruk er fire områder hvor Norge uttrykker mål om å være en foregangsnaasjon. Dette er tema som man har til debatt ofte i denne sal – ikke så mye om de noble mål som en gjerne har satt seg, men mer om de virkemidlene en tar i bruk. Det er ikke alltid, for å si det mildt, enighet om at systemene fungerer, eller at nytten er i tråd med kostnaden. Men det er ikke nødvendigvis en uenighet om at en ønsker å bidra til å utvikle landbruket mange steder, at en ønsker å hjelpe land til å utvikle seg, ei heller at en ønsker å ta vare på miljø og klima.

Men av og til i denne debatten dukker det opp virkemidler eller produkter som virker for gode til å være sanne. Men kanskje er òg sånne vidundermidler en sjelden gang en realitet. Den såkalte biomembranen er kanskje et slikt produkt. Det er derfor jeg ønsker at vi tar en tyngre politiske debatt nettopp om dette. Da bør politikerne kjenne sin besøkelsestid og se på om en kan bidra med rammebetingelser eller økonomisk støtte som gjør at en får testet ut om vidundermiddelet er en realitet eller om det er bløff. I denne saken er det spesielt interessant fordi produktet det er snakk om, kan brukes av staten til å innfri målsettinger på en bedre og billigere måte. Derfor har staten en egeninteresse av å se om dette fungerer. Det må ikke være slik at alle tiltak som nevnes i miljø- og klimadebatten, absolutt må være kostbare og upopulære hvis de skal ha en virkning – slik vi får inntrykk av i klimadebatten.

Denne saken ender opp som en interpellasjonsdebatt fordi jeg har tatt den opp med miljøvern- og utviklingsminister Erik Solheim tre ganger de siste to årene. Hver gang har vi blitt ønsket lykke til med biomembranen. Det er jo hyggelig, men deretter har saken blitt lagt i en skuff. Det ble henvist til tjenestevei, byråkratiet, og til at det muligens er midler på 2008- eller 2009-budsjettet – men at en skal komme tilbake til det. Det har åpenbart ikke vært en sak som Regjeringen prioriterer. Det kan lett illustreres ved å vise til den veldige satsingen det er på CO₂-rensing. Dette er ikke et argument mot teknologiprojektet på Mongstad, men det viser at når Regjeringen og politikerne ønsker noe, setter en seg ikke ned og venter på at byråkratiet skal behandle saken. Da gjør en politiske vedtak og prøver å følge opp så godt en kan i etterkant. Det har ikke vært tilfellet når det gjelder biomembran.

Hva er så denne biomembranen? Det er for det første et norskutviklet produkt. Bak står Albedo Tech på Sandnes med gründer Torfinn Johnsen, som vant Technoportpris for innovativ miljøteknologi. Det er et kvalitetsstempel. Et ytterligere kvalitetsstempel er at han på laget har med folk fra universitetet i Stavanger, fra StatoilHydro og Felleskjøpet, for å nevne noen. Det er òg et gryende samarbeid med CICERO for å teste dette ut i klimasammenheng. La meg understreke at CICERO senest i fjor på lederplass i Cicerone, fagbladet sitt, omtalte dette som tryl-

lepulver. Dette har ikke vært et produkt som lett har fått aksept i tyngre miljø, det har blitt sett på som noe lettvent, som noe fjasete. Men det man nå ser, er at resultater fra tester er så overbevisende at man likevel setter seg ned og ser på det.

Produktet består av organisk materiale, stort sett organisk avfall, som tang og tare, sjøgress, fiskeavfall og kylingavføring. Dette lages om til en pulveraktig form som blandes med vann og sprayes på bakken. Det er i utgangspunktet tre hovedbruksområder.

For det første øker det mengden av tilgjengelig vann i jordsmonnet, ved at membranen fester seg på toppen av jordoverflaten og hindrer vannet i å trenge langt ned eller fordampe. Testene viser at membranen reduserer vanningsbehovet med opptil 70 pst., og at plantene blir bedre i stand til å utnytte det lille vannet som kommer en del steder på denne kloden.

For det andre påvirker det temperaturen på bakken. Biomembran kan f.eks. tilsettes hvite pigment som begrenser solens oppvarming av bakken. Tester utført i Nigeria påviste opptil 15 graders reduksjon i bakkens temperatur. Dette er jo også selvsagt med på å bidra til å redusere vannfordamping.

For det tredje reduserer det jorderosjonen i bakken. Membranen limer på en måte sammen partiklene i bakken og kan på den måten hindre ørkenspredning og annen jorderosjon i spesielt utsatte områder. Det vet man er en stor årsak til en del av problemene man har, spesielt i Afrika.

Ut fra norske politiske målsettinger er dette et produkt som går inn på fire områder, som jeg nevnte. Når det gjelder bistand, må det jo være en målsetting at bistandsmidler kanaliseres dit de gjør størst nytte, og at hjelpen som gis, støtter opp om den langsiktige utviklingen i et land, at den er kostnadseffektiv, har enkel logistikk og kan forankres i mottaksområdet. Biomembran framstår der som veldig godt egnet. Dette er et fremragende eksempel, fordi det krever liten ekstra kompetanse hos mottaker, det er lite behov for teknologi eller teknologisk kunnskap, og det kan brukes både i liten og stor skala – det er opp til brukeren selv og behovene.

Dette er bokstavelig talt hjelp på grasrotnivå, fordi det fungerer som et godt landbruksvirkemiddel. Hvis man får ting til å spire og gro, kan lokale bønder leve av avlingene sine istedenfor å være veldig usikre fra år til år. Det gjør dem økonomisk uavhengig, og de får økonomien til å fungere bedre. Man unngår de store svingningene i matproduksjonen, og det kan bidra til å redusere en del av de katastrofesituasjonene vi har opplevd.

Dette kan også ses i sammenheng med jatrofaplan-ten, som undertegnede også har tatt opp med bistandsministeren, der man bruker biomembran for å gjøre det mer vekstvennlig i et område, og man kan dyrke biodrivstoff. Biodrivstoff er jo noe som alle i denne sal i utgangspunktet er for, men det er en debatt om sertifisering og om dyrking av biodrivstoff fortrenger annen produksjon av mat. Da viser man f.eks. til at det i Mosambik er 40 millioner hektar med uproduktivt areal som man ikke kan dyrke mat på, men som man kunne dyrket jatrofaplanten på, og

dermed produsere biodrivstoff. I sammenheng med biomembran framstår dette som veldig, veldig spennende.

Biodrivstoff er noe man utvikler ut fra et klimaperspektiv. Da er det også viktig å understreke nettopp klimaeffektene vi kan oppnå av biomembran. I tillegg til at man kan dyrke biodrivstoff, vet man at fruktbar jord holder bedre på CO₂ enn det ørken gjør. Det vokser trær og planter som binder CO₂, og innblanding av pigmenter kan som sagt påvirke overflatetemperaturen. Det er en veldig viktig del, fordi en del forskningsmiljøer viser til at redusert albedoeffekt på kloden er med på å bidra til oppvarmingen, fordi når solstråler som kommer inn, blir fanget opp av jordskorpen istedenfor å bli reflektert direkte ut, endrer det bølgelengen på varmestrålene. De varmestrålene som da slippes ut fra jordkloden, har en bølgelengde som mye lettere fanges opp av drivhuseffekten og CO₂. Hvis man kan øke den umiddelbare refleksjonen, vil det også bidra til å redusere temperaturen.

Produktet er testet ut i en rekke områder. Hjemme på Jæren er det et testområde på Vik, som viser gode resultater når en bruker det på ulike typer norske landbruksprodukter. Men også i Spania og Nigeria er dette testet ut. I Teknisk Ukeblad nr. 06/06 kommenterer Torfinn Johnsen tester som er utført i Nigeria. Han sier:

«Etter tre døgn var spiringen 100 prosent i felter dekket med biomembranen. Vanninnholdet var 31 prosent og temperaturen på jordoverflaten 33 grader celsius.»

I referansefeltene på siden, der de ikke hadde sprayet biomembran, var spiringen kun 35 pst., altså en tredjedel. Vanninnholdet i bakken var kun 15 pst., altså under halvparten. Temperaturen var hele 47 grader celsius, sammenlignet med 33 grader. Det viser jo at det er et eller annet her som fungerer uten at jeg forstår helt hvordan, men resultatene er jo spennende. Det framstår som et interessant virkemiddel i Norges bistand for å bekjempe matmangel, avskoging, ørkenspredning og i klimapolitikken generelt.

Med et så spennende produkt, hvorfor er det et tema i denne sal? Det er fordi, som jeg sa innledningsvis, at det er i statens egen interesse å se om dette fungerer. Hvis det holder det det lover, er det revolusjonerende. Derfor ønsker jeg at staten går inn og bidrar økonomisk i veldig liten skala for å teste ut produktet og i tillegg bidrar med relevant forskerkompetanse, f.eks. på Universitetet for miljø- og biovitenskap på Ås, for å evaluere og tilpasse produktet. Ved suksess kan dette brukes i stor skala for å innfri politiske målsettinger langt mer kostnadseffektivt enn i dag. I tillegg vil jo et slikt godkjentstempel fra den norske stat være et viktig bidrag for å framskynde kommersialiseringen av dette. Det må være i vår egen interesse at andre land også ønsker å ta dette i bruk, hvis effektene er så gode. Men en skal selvsagt ikke bruke biomembran ukritisk i stor skala. Vi må sjekke at det ikke skjer biologiske reaksjoner her som ikke er forutsett. Det er greit å vite hvor store areal man dekker, hvis man skal ha en klimaeffekt.

Jeg var litt skeptisk til om jeg ville oppnå noe med denne interpellasjonen, men når jeg ser at olje- og energiminister Haga i forrige uke sa til Torfinn Johnsen at vi må

sette oss ned og skru sammen et opplegg for å hjelpe dette prosjektet «over kneika», ser jeg fram til at miljøvernminister Solheim i dag bekrefter at det er Regjeringens politikk. Jeg ser veldig fram til å høre statsrådets innlegg.

Statsråd Erik Solheim [11:15:03]: La meg først gi representanten Solvik-Olsen all honnør for å ha tatt opp dette gjentatte ganger, holdt fast ved det og vist en stayer-evne som det står respekt av. Det er også riktig, som representanten selv antyder, at det har vært en god del reaksjoner, som: Hvorfor maser han med dette nå igjen? Men la meg forsikre om at jeg tar dette på blodig alvor. Vi skal gjøre hva vi kan for å undersøke om dette er et produkt som kan ha stor betydning.

Men la meg starte med noen litt generelle refleksjoner rundt det, fordi dette peker på noe som er mer allment, og som er et av de vanskeligste problemene vi som politikere står overfor, nemlig det faktum at vi ikke har noen kompetanse med hensyn til teknologivalg. Det er jeg sikker på at også representanten er enig med meg i. Som statsråd får jeg hundrevis av forslag fra ulike oppfinnere rundt om i landet, som mener at de har funnet opp veldig viktige ting. Av og til, som representanten selv uttrykte, høres dette ut til å være for godt til å være sant. I de fleste tilfeller er det selvsagt slik at det ikke er for godt til å være sant, det er av mindre betydning. Men det er også sant at det i enkelte tilfeller er for godt til å være sant og har stor betydning. Hvis Edison hadde vært avhengig av statsstøtte for sine produkter da han startet som verdens største oppfinner, med lyspæren og siden med å ta opp lyd, ville han neppe fått noe av det i gang. Enda sikrere er det at det ikke var noen som spådde da Bill Gates og kameratene hans satt på gutterommet oppe i Seattle og fant ut hvordan man kunne starte med en liten datamaskin og gjøre den stor, at det var mulig. Så verdenshistorien er proppfull av eksempler på oppfinnere som har revolusjonert verden gjennom sine produkter. Men selvsagt er det mange flere eksempler på produkter som har vært blindspor.

Dette er det dilemmaet vi som politikere står overfor. Jeg har ingen kompetanse når det gjelder å vurdere med sikkerhet dette eller andre produkter. Det er mulig at Solvik-Olsen her har større kompetanse, men det er iallfall vanskelig dilemma for oss som politikere.

Det er bare to veier ut av det dilemmaet, som jeg kjenner til. Den ene veien heter markedet. Et produkt må vise sin betydning på et marked stilt overfor brukere, stilt overfor andre produkter og må der demonstrere at det kan ha betydning. Den andre veien er gjennom en faglig kompetent, teknologisk og vitenskapelig vurdering av uavhengige instanser og andre instanser. Også dette produktet må demonstrere sin betydning på den ene eller den andre måten, gjennom at markedet ser betydningen av det og dermed kjøper det, eller ved at andre teknologiske og vitenskapelige miljøer ser grundig på det og vurderer det som interessant.

Nå er det min vurdering at det siste er i ferd med å skje. Dette er et produkt som har fått priser, og som vurderes som interessant av andre ved at andre instanser går inn for utprøving av det. Det er der testen av produktet må ligge,

ved om andre eller markedet vurderer dette som godt nok, ikke ved om jeg vurderer det som godt nok, for jeg har simpelthen ikke kompetanse til å gjøre det.

Alt som sies fra interpellanten om betydningen av et slikt potensielt produkt, er selvsagt riktig. Klimaendringer vil, spesielt i Afrika, føre til redusert matproduksjon. Afrika er det kontinentet som de siste to tiårene har hatt en drastisk redusert matproduksjon, mens alle andre har hatt en drastisk økt matproduksjon. Særlig er den økte matproduksjonen selve grunnlaget for den fantastiske økonomiske utviklingen i Kina og mange land i det fjerne Østen. Uten den kunne de ikke hatt den veksten, mens Afrika i samme periode har produsert 12 pst. mindre mat, som selvsagt er helt uakseptabelt. Alle framskrivelser når det gjelder klimaendringer i Afrika, tilsier et vesentlig tørrere klima, som vil gjøre det å drive landbruk ytterligere vanskelig.

Hvis dette produktet er et «kinderegg», kan det bidra til – om ikke det som loves, så iallfall det som sies – å få opp fruktbarheten i jordsmonnet, det kan bidra til neddemping av den globale oppvarming, og det kan bidra til å reflektere solenergi tilbake til atmosfæren, og det vil være et meget positivt bidrag. Om man i tillegg kan påvise at opptaket av CO₂ øker der pulveret strøs ut, vil det selvsagt også være veldig positivt.

De ordningene vi har i Norge for et slikt produkt når det gjelder å demonstrere sin betydning, ligger først og fremst i Innovasjon Norge, som har som hensikt å bidra til innovasjon, og som selvfølgelig med sine av og til begrensede ressurser nettopp skal bidra til å løfte fram viktige nye produkter. I tillegg har vi en del ordninger for produkter som er utviklet, for å gjøre dem bedre kommersielt tilgjengelige. På bistandsområdet åpnet jeg tidligere i år et veiledningskontor for næringsutvikling i sør, som også har til hensikt å hjelpe norsk næringsliv og norske produkter til å finne flere markeder i fattige land. På alle disse områdene er det generelle ordninger, og de har også bidratt til å støtte biomembranen. Ifølge de tall jeg har fått, har Albedo Tech i perioden 2002–2006 mottatt en støtte på 3,5 mill. kr fra Innovasjon Norge, og de har også blitt tildelt 145 000 kr i prosjektstøtte fra Norges forskningsråds Matprogram i 2007. Det demonstrerer at en del er gjort. Det kan sikkert alltid hevdes at mer burde vært gjort, men det er altså gjort en god del.

Når det gjelder de midler som Miljøverndepartementet direkte disponerer over, er det først og fremst gjennom Forskningsrådet at slike produkter kan vinne fram. Når jeg understreker dette igjen og igjen, er det nettopp fordi at det er innenfor de alminnelige ordninger hvor et produkt vurderes på lik linje med andre av kompetente fagmiljøer, at man må vinne fram, ikke gjennom særordninger og ved at en politiker kaster seg forelsket over et bestemt produkt.

Nå er jeg kjent med at Albedo Tech har inngått en avtale, som også representanten henviser til, med CICERO, Bioforsk og Polarinstituttet. Det er nettopp det jeg etter spør, nemlig en kompetent vurdering av andre uavhengige fagmiljøer, som på en helt annen måte kan vurdere om prosjektet har den verdi som det hevdes. Derved kan man

teste om produktet har en verdi i global sammenheng. Skulle slike tester indikere stor sannsynlighet for det eller godt håp om det, er jeg den første som vil vise stor interesse for dette, både i et utviklings- og i et miljøperspektiv. Det gledelige med produktet er at det kan bidra både til økt matproduksjon og til redusert miljøødeleggelse.

Så sveiper interpellanten på slutten av sitt innlegg innom temaet biodrivstoff. La meg si at det også er et interessant tema. Jeg har bare i løpet av den siste måneden snakket direkte med norske investorer som ønsker å investere i biodrivstoff både i Mosambik og i Ghana. Ingenting er bedre enn om vi kan stimulere til flere norske investeringer i Afrika. Det er mange miljømessige og andre problemer knyttet til biodrivstoff. Men som hovedsak er det en positiv mulighet. Skulle vi få til en annen generasjons biodrivstoff basert på avfallsprodukter fra skogen, ville det være en formidabel revolusjon på hele miljøområdet. Selv med dagens biodrivstoff er det mange gode produkter, men det er også problemer knyttet til det ved at man kan risikere at regnskog hogges ned. Man kan i en del tilfeller risikere at alle innsatsfaktorene når det gjelder biodrivstoff, i form av gjødsel, vanningsanlegg og konverteringsprosess, bruker mer energi enn det som kommer ut i form av biodrivstoff.

Men la meg likevel forsikre, som en konklusjon på dette, at Regjeringen har en absolutt positiv grunnholdning til biodrivstoff. Vi mener det trengs internasjonale sertifiseringssystemer for å sikre at ikke regnskog hogges ned for å gi plass til biodrivstoff, men det er en positiv mulighet for en miljøforbedring å skulle få til en annen generasjons biodrivstoff. Er det mulig å få fram innsatsfaktorer til biodrivstoff på steder der det ellers ikke er mulig å dyrke noe, som interpellanten snakker om, så er det av meget stor og positiv betydning. Jeg vil bidra til å støtte de norske bedriftene som ønsker å investere i Afrika, med de politiske råd og den veiledning som i så fall kan gis.

Men for å avslutte: Regjeringen har en positiv grunninnstilling til biomembran. Vi er beredt til å finne ordninger og å støtte et slikt produkt. Skulle det vise seg å ha stor betydning, skal vi selvsagt bidra til internasjonal lansering og markedsføring av det. Men dette produktet må, som alle andre produkter, vise sin berettigelse enten gjennom markedet eller gjennom uavhengige vurderinger av kompetente faginstanser. Det avgjørende punktet jeg nå ser, er samarbeidet med CICERO og andre institusjoner i utprøvingen av biomembran.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:24:30]: Jeg er litt usikker på hvordan jeg skal tolke dette. Jeg føler at statsråden egentlig henviser til Forskningsrådet og andre, med tanke på at her skal en søke om midler i konkurranse med andre og måtte bevise sin fortreffelighet.

Det var ikke det inntrykket olje- og energiminister – selvutnevnt klimaminister – Haga gav uttrykk for til NRK 15. november etter et møte med Torfinn Johnsen. Der sa hun: Vi må sette oss ned og skru sammen et opplegg for å hjelpe dette prosjektet over kneika.

Jeg håper at statsråden i sitt innlegg vil bekrefte at det vil bli fulgt opp. Om det skjer gjennom Forskningsrådet

eller andre råd, er for meg ganske likegyldig, men det jeg ønsker å få en bekreftelse på, er at dette vil bli fulgt opp på en aktiv måte, og sikre at de tester ut produktet og bidrar med finansiering. Vi snakker her egentlig om en svimlende liten sum. Det er sannsynligvis snakk om et ensifret millionbeløp – ikke et tosfifret, ikke et tresifret, og heller ikke et ensifret milliardbeløp, slik Regjeringen gjør når det gjelder CO₂-rensing på Kårstø.

Jeg er helt enig i at produktet må vise sin fortreffelighet. Det er markedet som skal avgjøre om dette blir et kommersialisert produkt som har livets rett. Jeg får også mange henvendelser om oppfinnelser som skal redde verden, men når det gjelder de fleste, klarer en jo etter en kjapp gjennomgang eller etter samtaler med personen å se at her er det gjerne en person som har funnet opp noe som allerede eksisterer, eller som ikke er av den dimensjon de selv vil ha det til. Men dette skiller seg ut, og det ligger altså i statens egeninteresse å prøve det ut – som kunde, om ikke annet, ikke fordi en skal subsidiere utviklingen; produktutviklingen her har jo stort sett funnet sted. Poenget nå er å teste det ut, slik at en får bevis. Da kan en også, fordi Norge vil ha en stor egeninteresse av å se hvordan produktet fungerer, bidra med dette.

Jeg vil minne statsråden om at han faktisk representerer en regjering som gikk til valg på en meget aktiv næringspolitikk, der en nettopp sa at en skulle være med på å støtte norsk næringsliv og være med på å få på plass det som skiller seg ut. En skulle sågar redde Union – det skjedde jo ikke!

Jeg må også stille spørsmålet: I hvilken grad har denne regjeringen latt markedet vurdere om CO₂-rensing av gasskraftverk er den eksepsjonelle måten å bruke en milliard kroner på i forhold til andre tiltak? Der tror jeg ikke det har skjedd noen markedsvurdering. Der er det Regjeringen som har gjort et politisk valg. Det er også dette denne saken handler om – et produkt som utmerker seg så spesielt at en fra politisk hold burde ha interesse av å si at dette er noe en skal prøve.

Jeg ville jo håpe at en i denne debatten kunne konkludere med at Stortinget nå har gjort sitt første klimaforlik i klimaforhandlingene. Det ville vi satt stor pris på, for dette var jo faktisk et innspill som jeg kom med i et brev i vår til Arbeiderpartiets Hill-Marta Solberg – jeg tror det var punkt nr. 6. Hvis denne regjeringen nå viser at den tar dette som en del av klimaarbeidet, synes jeg det er veldig gledelig.

Statsråd Erik Solheim [11:27:54]: I denne omgang tror jeg at jeg lar alle bemerkninger om gasskraftverk og annet ligge. Det er jeg sikker på at vi får rik anledning til å komme tilbake til i Stortinget ved senere høve.

Når det gjelder denne saken, prøver jeg å være litt presis og litt prinsipiell. Hvis interpellanten spør om jeg vil ta dette ene produktet ut av køen og si at dette er det eneste saliggjørende, og at det skal det gis penger til, så er mitt svar nei. Hvis han derimot spør om dette er et fornuftig produkt som jeg har et sterkt ønske om at Innovasjon Norge, Forskningsrådet, CICERO og de andre instituttene som nå forsøker å vurdere dette, går inn og gjør en faglig

vurdering av om er støtteberettiget, så har de statsråden i ryggen – og jeg er sikker på andre statsråder også, for å si det slik, i ryggen – hvis de gjør det. Men det er de som må foreta den faglige vurderingen, og jeg håper at de kan finne fram til ordninger som gjør at dette kan prøves ut. Det vil være veldig positivt.

Jeg tror vi kommer i en helt umulig situasjon, både på miljø- og utviklingsområdet, hvis jeg skal være Norges øverste oppfinner som skal ta stilling til innholdet i hver enkelt oppfinnelse som gjøres rundt omkring i landet. Det gjøres mange gode oppfinnelser i Norge, og jeg tror dette er en av de mest lovende. Det er ikke det denne diskusjonen dreier seg om, men dette er en indikasjon på at det er en meget lovende oppfinnelse som det er all grunn til å prøve ut, og som det er all grunn til å finne støtteordninger for. Men den endelige, faglige vurderingen av dette må gjøres av Innovasjon Norge, av Forskningsrådet og av de kompetente instanser.

Men jeg kan gjerne, for å tilfredsstille interpellanten, her og nå si at jeg håper de finner fram til ordninger som gjør at dette kan bli prøvd ut.

Tore Nordtun (A) [11:30:11]: Jeg synes det er gledelig at representanten Ketil Solvik-Olsen fra Fremskrittspartiet tar opp denne saken i denne sal og får dette i fokus. Dette har vært i fokus lenge, men det synes her som om det er en veldig interessant sak som flere og flere legger merke til. Det omtalte produktet biomembran har sitt utspring i mitt hjemfylke, Rogaland, og som kjent kommer det mye godt fra Rogaland. I dette konkrete tilfellet, når det gjelder denne oppfinnelsen, ser det ut for å være en ekstraordinært bra sak.

Gründeren bak oppfinnelsen har fått Technoports pris for den innovative miljøteknologien som han sitter på, og som også interpellanten sa, er dette en pris som henger høyt. Det underbygger også hvor interessant dette produktet er når det blir lagt merke til i de kretser.

Jeg vil også nevne at klimaforandringene kan man finne en teknologisk løsning på – og det må man – på samme måte som den nye teknologien har bidratt til å løse utfordringene vi hadde på 1990-tallet, nemlig dette med hullet i ozonlaget, da vi tok fatt i kjøleskap og andre ting. Det var viktig, og man greide det. Biomembran kan være en teknologi som kan hjelpe oss med å få kontroll på de menneskeskapte CO₂-utslippene. Dette organiske pulveret, som ikke gjør noen skade, kan få opp fruktbarheten i jordsmonnet, som i enkelte områder er meget svak, i tillegg kan det bidra til neddemping av den globale oppvarmingen, og det kan bidra til å reflektere mer solenergi tilbake til atmosfæren. Men dersom dette virkelig viser seg å fungere slik en tror og håper, vil det kunne være et positivt bidrag i arbeidet med å dempe skadene av klimaendringene.

Vi vet også at menneskene hele tiden har vist seg som kreative og løsningsorienterte når vi blir stilt overfor store utfordringer. Heldigvis har gründeren sett dette, og han har glødet for en idé som han har jobbet med i flere år.

Nå er det flere som har jobbet sammen om dette. Universitetet i Rogaland, StatoilHydro osv. har også vært

med og hjulpet til her. Som ministeren sa, ble hele 3,5 mill. kr gitt i støtte fra Innovasjon Norge ved utgangen av 2006, pluss at man har fått støtte fra Norges forskningsråds Matprogram for 2007. Det er gjennom disse programmene en må gå videre. Det er her den faglige kompetansen ligger, og det er her det må bakkes opp. Det er, som jeg sier, gjennom disse en må gå videre for å få dette produktet testet ut på en skikkelig og god måte. Jeg synes også at man gjennom de alminnelige ordningene har ganske brukbare støtteordninger. Det er gjennom de alminnelige ordningene man må gå inn her. Innovasjon Norge og Norges forskningsråd, med de ordningene man der har, har, som jeg nevnte, og som statsråden også nevnte, i aller høyeste grad vist initiativ. Det er disse to instrumentene vi har. De har vist interesse, og de har bakket dette opp. Nå gir også vi politiske signaler om at man skal gå videre gjennom disse faginstansene hvis dette er liv laga, noe som jeg inderlig får håpe det er. Det er viktig å bakke opp slike ting. CICERO og andre forskningsmiljøer har også lagt merke til dette og bakket det opp. Jeg synes at vi er på et riktig godt spor, og jeg ønsker denne oppfinneren og dette miljøet lykke til videre. Vi skal gi dem den politiske oppbakking som de fortjener. Dette sier også de som har hatt ordet til nå, og det samme regner jeg med at de som står igjen på talerlisten, vil si.

K e n n e t h S v e n d s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:34:39]: FN's klimapanel la denne helgen fram siste del av sin fjerde hovedrapport om klimaendringene. Den siste delrapporten er et sammendrag av de tre foregående rapportene, men denne gir konkrete råd til oss politikere om hvordan vi kan dempe den globale oppvarmingen. Rapporten fastslår at oppvarmingen kan stabiliseres ved å ta i bruk en bred portefølje av teknologier som enten er tilgjengelige i dag eller som er ventet å bli kommersielt tilgjengelige de nærmeste tiårene. Klimapanelet slår fast at kostnadene knyttet til å løse klimaproblemene ikke er store. I beste fall vil arbeidet med å stabilisere konsentrasjonen av klimagasser i atmosfæren gi en økning på 1 pst. i BNP.

Formannen i klimapanelet, doktor Pachauri, avsluttet framleggingen av rapporten i Valencia på lørdag med følgende Gandhi-sitat:

«Be the change you want to see in the world.»

Torfinn Johnsen oppfinnelse biomembran kan fort vise seg å være en av de teknologiene som kan bidra til å løse klimaproblemet.

Som et menneske med relativt begrenset innsikt i biologiske og kjemiske prosesser skal jeg overlate de faglige vurderingene til andre. Jeg har imidlertid skjont at ideen bak oppfinnelsen biomembran er å utvikle naturens egen sol- og fuktighetskrem – og det er noe jeg skjønner meg på. Et organisk, lyst materiale blir spredd utover jordene, noe som gjør at jorda reflekterer mer av solinnstrålingen. Større refleksjon av solvarme fører til lavere temperatur i jordoverflaten, noe som igjen demper den biologiske aktiviteten ved at den reduserer produksjonen av klimagas-

ser, som f.eks. CO₂ og vanndamp. I tillegg til å redusere jordens utslipp av klimagasser har biomembranen den funksjonen at den gjør det lettere å få ting til å gro, som interpellanten var inne på, noe som da er med på å øke matproduksjonen på jorda. Utprøving viser at membranen kan senke temperaturen sju til åtte grader i det øverste jordsmonnet.

Det er svært gledelig at det finnes oppfinnere som Torfinn Johnsen i Norge. Gjennom sitt firma Albedo Tech er han i ferd med å utvikle en teknologi som kanskje kan bli en del av løsningen på vår tids største utfordring, nemlig den globale oppvarmingen. Oppfinnelsen kan på sikt bidra til å redusere utslippene av klimagasser, samtidig som den fører til økt matproduksjon i områder av verden med mye tørke og dårlig matsikkerhet. Jeg har ikke tidligere hørt om noen oppfinnelse med et slikt potensial til å løse store globale, politiske og etiske utfordringer.

Så er det samtidig grunn til å avvende videre resultater av utprøving og forskning på biomembranen før vi trekker noen endelige konklusjoner. Så vidt jeg har skjont, foregår det for tiden en større test av biomembranen hos Planteforsk på Klepp, som bl.a. skal finne ut om produktet kan bidra til å dempe ørkenspredning, skape grønn vekst og binde mer CO₂.

Biomembranen er foreløpig en umoden teknologi som ikke er gjort kommersielt tilgjengelig. Men hvis den videre forskningen og utprøvingen av biomembranen bekrefter dens positive egenskaper og fører til at den blir gjort kommersielt tilgjengelig, bør den også bli et viktig virkemiddel i sammenheng med norsk bistands-, miljø- og klimapolitikk. Inntil videre bør biomembranen inngå som en sentral del av den nasjonale forskningen på klimavennlige teknologier.

Gunnar Kvasheim (V) [11:38:54]: Vår nye olje- og energiminister – og selvutnevnt klimaminister – var nylig i Rogaland. Da ytret hun seg om biomembranen, og sa til NRK at vi må sette oss ned og skru sammen et opplegg for å hjelpe dette prosjektet over kneika. Da trodde folk at et langt arbeid med å finne en løsning på finansieringen av den runden som nå må gjennomføres for å få kvalitetssikret dette produktets egenskaper, kunne settes i gang, og at finansiering ville være på plass. Alle som hørte Åslaug Haga si at vi må sette oss ned og skru sammen, regnet med at hun snakket om Regjeringen, og at Regjeringen gjennom dette lovet at den skulle bidra med finansiering som kunne hjelpe dette prosjektet over kneika.

Da jeg hørte dette, tenkte jeg at det er nesten for godt til å være sant. Etter å ha hørt miljøvernministeren i dag tyder mye på at det var for godt til å være sant. Åslaug Haga, som fra dag én som selvutnevnt klimaminister sa at Regjeringens innsats på klimaområdet har vært altfor dårlig, og at vi trenger en mer offensiv holdning, hadde åpenbart ikke ryggdekning i Regjeringen for å gå ut og si at vi må sette oss sammen og skru sammen et opplegg for å hjelpe dette prosjektet over kneika.

Jeg er enig med statsråden når han sier at det ikke er politikernes oppgave å sortere i køen mellom gode prosjekter. Men av og til kommer det gode prosjekter, som får

støtte fra tunge fagmiljøer, i en situasjon hvor de trenger hjelp for å komme over kneika, og hvor de pionerene som har løftet fram prosjektene – drevet dem fram med egne midler og med egen innsats – står i fare for å måtte gi opp hvis de ikke får hjelp over kneika. Det finnes eksempler på at Regjeringen viser kreativitet og skrur sammen opplegg. Det ville ha vært naturlig om Regjeringen i et samarbeid med Olje- og energidepartementet og Miljø- og utviklingsdepartementet fant en løsning med hensyn til dette prosjektet, slik jeg opplever at statsråd Haga har lovet. Jeg håper at en ved nærmere ettertanke kommer til at dette er et prosjekt som Regjeringen vil bakke opp aktivt, og ikke bare, som statsråden sier i dag, ha en positiv grunnholdning til. For dette prosjektets problem har vært at det har vært veldig mye positiv grunnholdning og noe støtte, men ikke nok til å få løftet dette fram slik som en må gjøre for å få kvalitetssikret produktets egenskaper.

Jeg mener at vi innenfor klimaarbeidet står overfor utfordringer som gjør at vi kan måtte gå uortodokst fram i noen sammenhenger. Det å teste ut noen løsninger for noen prosjekter på denne måten, kan være et slikt grep i den gode saks tjeneste.

Innen klimaarbeidet trenger vi mange små skritt og et bredt engasjement, men vi trenger også noen store grep som kan gi store resultater. Derfor støtter Venstre helhjertert arbeidet med å utvikle renseteknologi for gasskraftverk og kullkraftverk. Det kan være et stort grep. Det hadde vært spennende for Norge om vi også kunne være med og løfte fram biomembranen som et stort grep. Det gjenstår å se om det kan være det, men indikasjonene så langt er veldig lovende. Jeg håper Regjeringen vil medvirke til å bringe prosjektet over kneika og ikke bidrar til en lang ørkenvandring slik at dette prosjektet står i fare for å måtte skrinlegges istedenfor å bli realisert.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:43:59]: Først vil jeg takke representantene Kvassheim og Holten Hjemdal for støtten. Jeg må nesten ønske dere lykke til i klimaforhandlingene med nevnte statsråds parti, for hvis en ikke klarer å bla opp 8 mill. kr for å teste det som olje- og energiministeren – og klimaministeren – selv har lovet at Regjeringen skal levere, kan ikke jeg se at en klarer å bla opp 10–20 milliarder kr til de andre prosjektene som er på listen. Lykke til!

Jeg registrerer at statsråden her i realiteten bekrefter at «klimaminister» Haga har lovet mer enn hun har dekning for, og mer enn hun vil holde. Dette var altså NRKs hovedsak hele torsdagen. Den gikk om igjen og om igjen og om igjen på radioen. Miljøoppfinnelsen biomembran ville få hjelp fra Regjeringen, var budskapet. Dette kom fram etter et lengre intervju med «klimaminister» Haga.

Journalisten ringte meg sågar etter at intervjuet var ferdig, og spurte: Nå, Solvik-Olsen, vil du trekke denne interpellasjonen – det er jo ikke noe behov for den nå som Haga har lovt at dette vil bli gjennomført? Da sa jeg: Nei, jeg vil gjerne ha interpellasjonen likevel, for jeg vil gjerne ha det bekreftet i Stortinget at det som er lovt under fire øyne, blir holdt. – Det er jo trist at dette har blitt en debatt

som bekrefter at Haga ikke kommer til å holde det hun lovte. Jeg minner igjen om at denne regjeringen gikk til valg på en aktiv næringspolitikk. Da lurer jeg på hva ordet «aktiv» betyr i en rød-grønn verden, i en Soria Moria-eventyrverden. Består det kun i at man aktivt skal komme med lykkønskninger, men ikke med politiske grep?

Jeg ber ikke statsråd Solheim om å være øverste oppfinner i Norge. Jeg ber ham om å være en politiker som kjenner sin besøkelsestid. Er det byråkratiet eller er det politikerne som bestemmer hva Regjeringens klima- og miljøpolitikk skal være når alt kommer til alt? Er det sånn at det eneste Regjeringen gjør, er å sitte og tvinne tommel-totter til byråkratiet er ferdig med å behandle søknader, og så håper de at det de selv synes er spennende, kommer ut med et ja-stempel fra byråkratiet? Eller er det sånn at som politiker griper man av og til inn og sier at dette er noe vi ønsker å gjøre, for det er en politisk målsetting, det er noe vi ønsker å innfri – slik Regjeringen har gjort når det gjelder CO₂-rensing, som kommer til å koste milliarder av kroner, og som forhåpentligvis er vel anvendte milliarder av kroner? Men i denne saken er man ikke engang villig til, til en kostnad av 6–8 mill. kr, å være med og teste ut om dette er et produkt som staten kan bruke i stor skala. Statsråden sier at CICERO og andre har bidratt til å hjelpe. Men CICERO tar jo betalt for hver ting de gjør i denne saken. Det er jo ikke sånn at CICERO bidrar med gratis arbeidskraft. Det som gjøres, skal faktisk betales, og CICERO får heller ikke penger til å gjøre dette arbeidet over statsbudsjettet. Det går altså fra biomembranoppfinnerens lomme.

Jeg håper at statsråden i siste runde kan bekrefte at Haga løfter vil bli oppfylt likevel.

Statsråd Erik Solheim [11:47:25]: Jeg er noe forundret over den småsnurte tonen som interpellanten har i sitt siste innlegg, etter en debatt som, slik jeg ser det, må være strålende sett fra både oppfinnerens og interpellantens side. Dette er en debatt som har vist at det i denne sal er tverrpolitisk enighet om at dette er meget interessant. Det er bekreftet fra Arbeiderpartiet, fra Kristelig Folkeparti, fra Venstre, fra Fremskrittspartiet og fra SV. Det er mulig jeg har oversett noen, men alle som har hatt ordet, har sagt at dette er et uhyre interessant produkt, som det er all mulig grunn til å følge videre. Man må forutsette at de faglige instanser følger med i timen, at Forskningsrådet, Innovasjon Norge og andre registrerer at det er et bredt ønske i Stortinget om at man går videre på dette. Så må de på basis av det gi sine faglige råd. Men jeg er fullt beredt til å snakke med dem. Det eneste jeg ikke kan gjøre, er å oppheve meg til en slags faglig overdommer, som i detalj bestemmer hva som er gode oppfinnelser eller ikke i Norge. Hvis gründeren eller interpellanten kan klargjøre nøyaktig hva som skal til for å få til den nødvendige utprøvingen av dette, er jeg på basis av den brede interessen det er for det i Stortinget, og den store interessen jeg selv har for produktet, selvsagt beredt til å snakke med de ulike faglige instansene om hvordan vi kan få dette til.

La meg også legge til at jeg ikke deler den forakten som interpellanten har for det såkalte byråkratiet. Dette

byråkratiet er altså de faglige instansene som kan en masse om disse spørsmålene i Norge, og som Fremskrittspartiet i mange andre sammenhenger løfter fram hvis de faglige rådene passer inn i deres ham. Så la oss ikke snakke negativt om dette byråkratiet. Vi er som politikere helt avhengige av gode, faglige råd fra kompetente mennesker som har tid til å studere et emne.

Hvis ikke interpellanten er fornøyd med utfallet av dette, vet ikke jeg hva han vil være fornøyd med. Hele Stortinget har bekreftet at det er stor interesse for dette. Jeg har tydelig sagt at jeg håper vi kan finne løsninger på det. Jeg er også beredt til å ha direkte kontakt med de faglige instansene for å se hvordan vi kan løfte dette prosjektet over den kneika som interpellanten henviser til. Jeg må bare be oppfinneren om å ta kontakt, så skal vi se på hva som skal til for å få den nødvendige faglige utprøvingen av dette produktet. Det vi ikke kan oppheve, er behovet for at enten markedet eller andre faglige instanser til sjunde og sist vurderer noe verken interpellanten, jeg eller noen andre i denne sal har nok forutsetninger for, nemlig den faglige kvaliteten på noe som ser ut til å være en meget løfterik og god oppfinnelse.

Presidenten: Sak nr. 3 er avsluttet.

S a k n r . 4

Interpellasjon fra representanten Bent Høie til fornyings- og administrasjonsministeren:

«Den 4. oktober i år la Regjeringen frem sin fornyingsstrategi for offentlig sektor: «Ein sterk og effektiv offentlig sektor». Strategien inneholder stort sett bare generelle formuleringer og ikke noen konkrete målbare kriterier for suksess. I «Modernisering for Velferd», Regjeringen Bondevik II sin handlingsplan for modernisering 2005–2009, var det 10 konkrete indikatorer på brukertilfredshet som skulle være indikatorer på om en lyktes med handlingsplanen. Ordet «åpningstid» eller «åpningstider» eksisterer ikke i strategien, og da heller ingen målsetting om mer publikumstilpassede åpningstider i offentlig sektor. Finansministeren understreket ved fremleggelsen av statsbudsjettet for 2008 stramheten i norsk økonomi på grunn av mangelen på arbeidskraft. Strategien svarer ikke på denne utfordringen og har ingen målsettinger knyttet til å bruke mer av arbeidskraften på tjenesteproduksjon.

Hva vil Regjeringen gjøre med dette?»

Bent Høie (H) [11:51:35]: Modernisering og omstilling av staten burde de siste årene hatt første prioritet for statsråden og for Regjeringen. Det er tre hovedgrunner for det. For det første er de gode økonomiske tidene helt utmerket for å gjøre nødvendig omstilling, og for å gjøre omstillingen mindre smertefull for de berørte. For det andre er mangelen på arbeidskraft landets største utfordring. Og for det tredje vet vi at velferdssamfunnet allerede er inne i et forventningsgap, der folks krav til kvalitet på offentlige tjenester overgår vår mulighet til å levere.

Jeg tror at det i utgangspunktet er stor enighet om at modernisering av offentlig sektor er nødvendig. Det tverrpolitiske arbeidet som gjøres både med pensjonsreformen og NAV-reformen, bygger på denne erkjennelsen. Dette er imidlertid reformer som har to hovedformål: å holde de offentlige kontantutbetalingene i sjakk og å vri velferdsordningene i retning av at det blir mer lønnsomt å arbeide. Når det blir snakk om modernisering av offentlig sektors tjenesteproduksjon og fokusering på å stille krav til offentlige tjenester, ser det ut som om den politiske enigheten forsvinner.

Den 4. oktober i år la Regjeringen fram sin fornyingsstrategi: «Ein sterk og effektiv offentlig sektor». Det er bakgrunnen for denne interpellasjonen. Etter et betydelig arbeid, alle innspillene og ikke minst tiden det har tatt å lage denne strategien, hadde jeg store forventninger til innholdet. Høyre var én av mange som gjennom høringsprosessen bidrog til mange gode, konkrete forslag. Dessverre er strategien en skuffelse. Det var ikke mange spor å finne verken av våre eller mange andres innspill til planen. Strategien inneholder stort sett bare generelle formuleringer og ingen konkrete, målbare kriterier for suksess.

Ut fra planen forstår jeg at Regjeringen er opptatt av prosessen og samarbeidet med de ansatte. Det er positivt som metodevalg for å få til fornyelse av offentlig sektor. Men det hadde vært en fordel å vite hva som var målet med arbeidet. På mange måter framstår det som om prosessen er selve målet. En kunne nesten tro at statsråden hadde tatt med seg Sosialistisk Venstrepartis partikultur, der diskusjonen er selve hensikten, inn i arbeidet med fornyelse av offentlig sektor. «Båten blir til mens man ror.»

Hvis en legger Sentrum-Høyre-regjeringens «Modernisering for velferd» ved siden av «Ein sterk og effektiv offentlig sektor», ser en raskt at dette er to totalt forskjellige strategier. Den første har et overordnet mål som klart kommer fram av tittelen. Hensikten er å vri ressurser fra byråkrati til velferd, fra papirflytting til omsorg og utdanning. Så er det seks konkrete virkemidler: forenkling, valgfrihet, effektiv forvaltning, fullføring av igangsatte reformer, åpenhet og til slutt forpliktende mål. På hvert område er det konkrete forslag med en tidsfrist for gjennomføring. Til slutt settes brukeren til dommer gjennom ti indikatorer for brukertilfredshet, som skal være bedre i 2009 enn i 2004.

Denne interpellasjonsdebatten tillater ikke en fullstendig gjennomgang og sammenlikning av disse områdene satt opp mot den nåværende regjeringens strategi. Jeg har derfor valgt ut noen få områder.

For det første er det den overordnede tilnærmingen. Mens «Modernisering for velferd» bygger på en grunnleggende tanke om at det å forandre er en viktig strategi for å bevare velferdssamfunnet og oppslutningen om det, kan det virke som om «Ein sterk og effektiv offentlig sektor» bygger på det å bevare og styrke – mer av det samme – som strategi for å sikre velferdssamfunnet, eller mer korrekt i denne sammenheng: velferdsstaten. Da er vi på vei tilbake til utgangspunktet: utfordringene med mangel på arbeidskraft og forventningsgapet. Hvis vi ser på utviklingen i arbeidsmarkedet framover, er det ikke tvil om

(Høie)

at vi må ha en strategi for å unngå at balansen mellom offentlig velferd og privat verdiskaping forskyves ytterligere. Det er et gjensidig avhengighetsforhold mellom privat verdiskaping og offentlig velferdsfordeling. Hvis en ikke er bevisst på dette, kan to svært alvorlige situasjoner oppstå: Enten at det offentlige kontinuerlig taper i konkurransen om arbeidskraften og dermed ikke blir i stand til å utføre sine oppgaver, eller at det offentlige faktisk fortsetter som nå, og i tillegg får tak i all den arbeidskraften de til enhver tid har behov for, og dermed fortrenger privat næringsliv og privat verdiskaping. Da blir det offentlige på lang sikt ikke i stand til å finansiere velferden. Dette kan kun møtes med både å øke tilgangen på arbeidskraft og ikke minst å prioritere bruken av arbeidskraft i det offentlige på en bedre måte enn i dag. Dette perspektivet mangler totalt i Regjeringens strategi, dette på tross av at finansministeren ved framleggelse av statsbudsjettet for 2008 understreket mangelen på arbeidskraft som hovedutfordringen for norsk økonomi.

Mer publikumsvennlige åpningstider i offentlig sektor har Høyre tatt opp ved flere anledninger. Vi ble derfor positivt overrasket da utvidede åpningstider var statsrådets første utspill som fornyingsminister. Denne tanken lanserte hun allerede 4. desember i 2005 på fagbevegelsens kartellkonferanse. Hun sa: Åpningstidene er et problem i offentlig sektor og må tilpasses folks behov bedre. Mange trenger offentlige kontorer som er åpne lenger enn til klokka 14.30 eller innenfor vanlig arbeidstid.

Jeg er helt enig og var glad for at fornyingsministeren så raskt sa seg enig i sin forgjengers utspill i valgkampen om akkurat det samme. Men hva har skjedd? Ikke noen ting! Det mest oppsiktsvekkende er at dette ikke i det hele tatt er et tema i strategien. Hvis en bruker det ordletings-systemet som en har på Stortingets intranett, vil en finne at ordene «åpningstid» og «åpningstider» faktisk ikke eksisterer i dokumentet.

Høyre har lenge sagt – og etterlyst – at skal vi klare å gjøre noe med åpningstidene i staten, må vi ha konkrete mål for hvert område og prioritere kontorene med flest publikumshenvendelser, f.eks. Biltilsynets kontorer, passkontorene og NAV-kontorene. Men altså: ikke et eneste ord. Det er ganske oppsiktsvekkende med tanke på at en ennå ser at folk må stå opp tidlig om morgenen – nærmest sove over utenfor Biltilsynets kontorer – at folk må ta fri fra jobben og ta ungene ut av skolen for å få fornyet pas-sene, og at NAV-kontorene heller ikke har en åpningstid som er tilpasset brukernes behov. Mange tjenester kan ikke nås via Internett. Mange tjenester nås ikke fordi om de blir tilgjengelige på nettet, og mange brukere ønsker ikke, og er heller ikke i stand til, å bruke Internett.

Dette bringer meg over til siste tema: mangel på konkrete mål. Min påstand er at i 2009, når en skal evaluere arbeidet med denne strategien, vil det være helt umulig å gi en klar vurdering av om strategien har lyktes. Årsaken er enkel: Det finnes ingen konkrete mål med indikatorer. Der hvor Morten Meyers plan var brutal på å sette opp publikums dom på ti konkrete områder som mål for vellyk-kethet, luller denne strategien seg inn i generelle betrakt-

ninger. Jeg synes det er positivt med StatRes som det statlige svar på kommunens KOSTRA. Det vil være et godt analyseverktøy, men det er for omfattende til å kunne fungere som målsettinger for en strategi. Det vil være det samme som å si at vårt mål er at alt skal bli bedre, og dessuten skal vi bli mer effektive hvis det er bra. Det er generelle målsettinger som det er umulig i etterkant å vurdere om en har lyktes med. Det vil alltid være noe som er positivt, alltid noe som er negativt. Det vil alltid være slik at resultatet er diskuterbart.

Skal en få det nødvendige trykket på modernisering, fornyelse av offentlig sektor, må en også tørre å sette opp noen prioriterte områder og noen klare mål for arbeidet. Men det kan selvfølgelig være slik at hvis en ikke ønsker å lykkes med dette arbeidet, hvis en har som målsetting å unngå på ethvert område i det hele tatt å komme i en diskusjon eller konflikt med de ansatte eller de ansattes organisasjoner, er det en fordel å ha såpass generelle målsettinger, såpass generelle formuleringer, at en ikke har muligheten til å bli vurdert på dette i etterkant.

Spørsmålet blir om statsråden ser at det er behov for å ta radikale grep i forbindelse med statens moderniseringsarbeid, nettopp for å bevare det velferdssamfunnet som alle slutter opp om.

Statsråd Heidi Grande Røys [12:01:37]: Lat meg starte med å takke interpellanten for at Stortinget med denne interpellasjonen får ei ny anledning til å diskutere fornyingsstrategien. Vi var så vidt innom dette i frontaledebatten, men vi meiner i alle fall at fornyingsstrategien er så god at han fortener endå ein debatt. – Så takk til representanten Bent Høie for det.

Så er representanten i si spørsmålsstilling ute etter å få vite kva Regjeringa vil gjere på tre sentrale område: utvida opningstider i offentlig sektor, mangel på arbeidskraft til tenesteproduksjon og ein påstått mangel på konkrete, målbare suksesskriterium i fornyingsstrategien.

Representanten Høie viser til moderniseringsplanen som regjeringa Bondevik II la fram. Vår fornyingsstrategi skil seg sjølv sagt frå førre regjeringens moderniseringsplan, fordi vi står for ein heilt annan politikk når det gjeld offentlig sektor, enn det den førre regjeringa gjorde.

Medan regjeringa Bondevik II ville konkurranseutsetje mest mogleg i kommunane og for så vidt i staten, styrkjer vi kommuneøkonomien og byggjer ut velferda. Medan dei såg på det offentlege sin del av BNP som den største utfordringa, er det miljøutfordringane som uroar oss. Regjeringa før oss snakka om brukarval, at brukarane skulle velje leverandør. Vi ynskjer at brukarane skal ha medverknad til å skape dei tenestene og det tilbodet dei ynskjer seg – vere med. Regjeringa Bondevik II meinte at offentlig sektor skulle lære av og helst like på privat sektor. Vår strategi er at offentlig sektor skal fornyast som offentlig sektor og i tillegg ta eit ansvar og gå føre på viktige område. Bondevik II svekte dei tilsette sine opparbeidde rettar for å skape såkalla fleksibilitet. For oss er det viktig at dei tilsette sine rettar er trygge og ligg i botnen for at dei skal vere med på å skape den fornyingsdugnaden som vi vil ha, og det er nettopp den tryggleiken som

har gjort at offentlig sektor er så omstillingsdyktig som offentlig sektor har vore dei siste åra.

Difor er eg glad, eg, for at representanten Høie har sett at det er forskjell på vår strategi og den planen som Morten Meyer la fram. Det var då òg meininga!

Høgre si modernisering minner om det som har skjedd i Danmark, men der er det no ei gryande erkjenning av at denne medisinen var feil. Åtte leiarar i offentlig sektor gjekk nyleg ut i Danmark i ein publisert kronikk i avisa Politiken under overskrifta: «Tilgi oss – visste ikke hva vi gjorde.» Dei skriv m.a.:

«Vi har satt et veldig system i gang som utarbeider omfangsrige kontrakter, evalueringer, årsrapporter, akkrediteringer og så videre, uten at det har ført til økt tilfredshet med kvaliteten. Mange av de tingene som har blitt innført de siste 10-15-årene for å fremme produktivitet og kvalitet, har nå begynt å hemme den offentlige sektors utvikling. Noen steder er det likefrem snakk om en direkte destruktiv styring.»

Sjølvkritikken utløyste ein stor debatt i Danmark. Ein av konsekvensane er at statsråden i Arbeidsdepartementet har signalisert til alle medarbeidarar at kontraktar må tonast ned som styringsreiskap. Det er ikkje SV som sit i regjering i Danmark, for å ha sagt det!

Det viktigaste fornyingsarbeidet dei komande åra er fyrst og fremst dei store reformene NAV og Pensjonsreforma. Dei må vi få i mål. Det viktigaste målet med dei er ikkje, som representanten Høie seier, økonomisk effektivitet og kontroll med utbetalingane. Det var fyrst og fremst at brukarane skulle få *ei* dør, møte alle dei statlege og kommunale tenestene som ein som brukar treng, bak *ei* dør, med *ein* saksbehandlar – ikkje med ti forskjellige. Eg vil halde fast ved at det er det viktigaste med NAV-reforma.

I tillegg til desse store reformene, som no opptek 11 000 statstilsette, 4 000–5 000 kommunalt tilsette, og som det er så viktig å få i mål, har vi sagt at det å ta i bruk ny teknologi, utvikle nye sjølvbeteningsløyser og skape ei brukarvennleg og døgnopen elektronisk forvaltning er det viktigaste. Det får eg høyre av innbyggjarane. Det får eg høyre av leiarane. Det får eg høyre av dei tilsette i offentlig sektor. Difor har strategien i seg ei heil rekkje med konkrete enkelttiltak som òg har ein del fristar, desse som skal inn i Miside ikkje minst, som skal gjere livet enklare både for oss som er innbyggjarar og ikkje minst for næringslivet i dette landet, men som òg skal bidra til at ein internt i forvaltninga kommuniserer elektronisk og ikkje sender papir på gamlemåten, fram og tilbake så ein risikerer at ei utskrivning frå eit sjukehus hamnar på sjukeheimen tre veker etter at ho gamlemor har kome tilbake på plass. Slik kan vi ikkje ha det. Elektronisk samhandling er ein vesentleg del av strategien.

Lat meg understreke at all ny elektronisk kommunikasjon mot innbyggjarane sjølv sagt skal vere universelt utforma nettopp for å fange opp alle innbyggjarar, slik at ingen skal stå utanfor.

Vi vil fornye og omstille offentlig sektor på lag med dei tilsette. Det er ikkje noko mål for oss å svekke dei tilsette sine rettar. Vi spelar på lag med dei, fordi vi ser at det

er best for at dei kvar einaste dag i sin jobb skal tenkje på korleis dei kan jobbe lurare, og korleis dei kan yte meir kvalitet i den tenesteutøvinga dei har. Då må vi spele på lag med dei tilsette, ikkje trø ferdigtogne løysingar nedover hovuda deira.

Vi meiner at ein sterk, effektiv offentlig sektor er ein føresetnad for å sikre velferda. Suksesskriteria for oss er oppslutnad om velferdsstaten, den nordiske velferdsmodellen. Han står sterkt blant innbyggjarane våre. Seinast i førre veke, då eg var på innovasjonsverkstad i lag med næringsministeren, sa ein gründer i Sogn og Fjordane at dei som lukkast av dei private bedriftene, er dei som samhandlar godt med offentlig sektor. Private bedrifter er ikkje minst opptekne av ein velfungerande offentlig sektor. Det er, som eg sa, ikkje utan vidare berre å satse på enkeltstående nye reformer når vi allereie har store reformer på gang. Det er summen av dei små og store som er viktig. Og, som vi nettopp har oppsummert, har vi etter to år med fornying 279 tiltak, små og store. Det er dette som er kvar dagsfornyninga i offentlig sektor. Det er dette folk møter, og som dei ser har forandra offentlig sektor – 279 tiltak – og vi er berre halvvegs.

Når representanten Høie er uroleg for at ordet «opningstider» ikkje er nemnt i vår fornyingsstrategi – vi snakkar om døgnopen elektronisk forvaltning – så er det no for så vidt ikkje heilt korrekt. Men det er jo òg fordi vi har eit anna syn på korleis vi skal jobbe med opningstider enn det den førre regjeringa hadde, som meinte at ein skulle nemne ti etatar og seie slik skal det vere, bestemt frå Oslo, utan å sjå på kva etatane faktisk driv med av publikumsretta verksemd, og utan å sjå på kva behovet i den enkelte etat faktisk er. Det viktigaste å jobbe etter er å vere fleksible, at leiarane får eit tydeleg krav om at dei skal sjå på opningstidene. Ein skal ha brukarundersøkingar, der ein faktisk sjekkar ut om opningstidene er i tråd med det folk ventar. Dei brukarundersøkingane skal sjølv sagt vere offentlege, ligge på nett og vere lett tilgjengelege både for media, for innbyggjarane og for næringslivet for at dei kan bruke det som ein målestokk, og også bruke det som ein motivasjonsfaktor til å gjere ting betre.

Fleirtalet i komiteen var jo òg einige med Regjeringa i dette seinast i Innst.S. nr. 47 for 2006-2007 frå november, der dei sa:

«Åpningstidene må tilpasses dagens arbeids- og familieliv.»

Fleirtalet viste òg til at

«Åpningstidsbehovene varierer fra sektor til sektor og for ulike deler av landet. Det blir derfor galt om Stortinget skal fastsette åpningstider som skal gjelde for hele landet. Det må være lokale myndigheter sammen med ansatte og ledelsen på de ulike kontorene, som er best egnet til å fastsette åpningstidene.»

Eg er sjølv sagt einig med fleirtalet.

Vi understrekar at strategien set krav, tydelege krav til etatar og kontor om å skaffe seg tydelege tilbakemeldingar frå publikum. Alle statlege etatar skal regelmessig gjennomføre brukarundersøkingar og måle kor fornøgde brukarane er, og det skal vere openheit, som eg sa, om både undersøkingane og resultatane av dei. Brukarane sitt

syn på opningstider er sjølv sagt ein del av undersøkingane. I fornyingsstrategien har vi sju strategiar for vidare fornyingsarbeid. «Noreg på nett – Elektroniske tenester for alle» er ein av strategiane. Og for å vere ærleg trur eg faktisk det er viktigare for folk å kunne levere sjølvmeldinga med ein SMS enn at likningskontoret nødvendigvis har ope ein time eller to lenger. Nokre få vil framleis ha behov for det, men når over to millionar nordmenn leverer sjølvmeldinga si på nett, betyr jo det at verda ser annleis ut enn ho gjorde for ganske få år sidan. I ei elektronisk verd med offentleg tenesteyting elektronisk har vi døgn-ope 24 timar i døgnet, sju dagar i veka.

Så til mangel på arbeidskraft. Det kunne eg ha brukt ein eigen interpellasjon på. Der gjer vi mykje. Berre sidan vi tok over, har vi 150 000 fleire sysselsette. Det er klårt at det er eit enormt tilfang i forhold til utviklinga både i offentleg sektor og, ikkje minst, i privat sektor, der vi har eit like stort behov for arbeidskraft. Vi gjer mykje for å frigjere arbeidskraft, sjølv sagt gjennom fornyingsstrategien, det å få folk til å gjere tenestene sjølve, som ein har gjort i bankvesenet i fleire år. No må vi gjere det i staten òg. Det frigjer arbeidskraft til å ta nye oppgåver på andre område, som vi ser døme på i skatteetaten. For min del kan eg i tillegg seie at Regjeringa har gjort det enklare å registrere arbeidskraft frå EØS-landa inn til Noreg. Det var jo ei papirmølle av ei anna verd. No har vi gjort det enklare. I tillegg har eg tre forsøk i statleg sektor no, moderat kvotering av innvandrarak, trainee-program for å få unge høgt utdanna funksjonshemma i jobb, og forsøk med sekstimarsdag nettopp for at seniorane ikkje skal gå av med AFP når dei er 62 år, men fortsetje til dei minst er 67 år. Dette er alle forslag som bidreg til å frigjere arbeidskraft til både privat og offentleg sektor.

Bent Høie (H) [12:12:02]: Jeg ble ikke beroliget av statsrådets svar. Tvert imot. Svaret viser at dette er et område der det åpenbart vil være stor politisk uenighet i årene framover. Det er på en måte kanskje det eneste punktet som statsråden nevnte, som jeg er helt enig i. Men jeg tror at historien vil dømme regjeringen Stoltenberg-II veldig hardt for alle de forspilte mulighetene til denne regjeringen. Det at man i den situasjonen som landet nå er i, ikke benytter muligheten til å ta helt nødvendige, grunnleggende grep for å forandre offentlig sektor for å bevare det velferdssamfunnet vi har, og la det være bærekraftig inn i en ny tid, tror jeg historien vil dømme denne regjeringen hardt for at den ikke gjorde.

Når man hører på gjennomgangen fra statsråden, er det stort sett et forsvar for det som man ikke gjør, og et forsvar for å fortsette som før. Man angriper vår regjering for det fornyingsarbeidet den satte i gang i Kommune-Norge, og så skryter man av hvor mye penger man overfører til kommunene uten å ha registrert at det landet over i disse dager legges fram kommunebudsjetter som stort sett innebærer kutt på alle velferdsområdene. Hva er årsaken til det? Jo, årsaken til det er at de forventningene som denne regjeringen har gitt kommunene, på ingen som helst måte står i forhold til de pengene som er stilt til disposisjon i kommunene.

I Kommune-Norge i dag er det en forventningskrise som denne regjeringen totalt overser, og i tillegg gir man verken de nødvendige redskapene eller den nødvendige «backingen» i det viktige og nødvendige omstillingsarbeidet som Kommune-Norge står overfor.

Så trekker hun opp at den forrige regjeringen hadde en målsetting om at den offentlige andelen av BNP skulle ned. Det er vel kanskje det eneste punktet der denne regjeringen viderefører den forrige regjeringens politikk. Den offentlige andelen av BNP har fortsatt å gå ned og under denne regjeringen, på tross av SVs retorikk.

Når det gjelder brukervalg og medvirkning, mener jeg at forskjellen på den forrige regjeringen og denne regjeringens politikk på det området er at mens den forrige regjeringen ville gi eldre mennesker ikke bare klagerett, men òg bytterett hvis man ikke er fornøyd med tjenestene, så holder denne regjeringen på klageretten. Konsekvensen av det har vi sett de siste ukene i arbeiderpartistyrte Kongsberg kommune.

I forhold til i Danmark vil jeg si at jeg tror at innbyggerne i Danmark er rimelig fornøyd med det fornyingsarbeidet som er gjennomført der. Ikke minst bør man kanskje se på at det er et land som faktisk klarer å ha en regjering som blir gjenvalgt år etter år på den politikken som de fører. Det tror jeg ikke kommer til å være tilfellet her i Norge.

Statsråd Heidi Grande Røys [12:15:20]: Eg vert noko forundra over at representanten Bent Høie frå partiet Høgre undrar seg over at vi fører ein annan politikk når det gjeld offentlig sektor enn det Høgre gjorde, når det var Høgre som styrte både Fornyingsdepartementet og Kommunaldepartementet i heile førre periode. Eg vert litt forundra over det.

Det ein opplevde i debattane i Stortinget i førre periode, var jo nettopp den same ueinigheita, men då med motsette statsrådar på talarstolen. Då var vi i opposisjon og hamra laus på statsrådene Morten Meyer og Victor Norman sin moderniseringspolitikk. Difor fører jo vi ein heilt annan politikk. Eg registrerer at Høgre framleis ikkje har skjønna at dei har teke feil, men meiner at vi burde ha fortsett med det arbeidet som Morten Meyer gjorde.

Eg driv ikkje med noko forsvar. Eg er tvert imot veldig fornøgd med det fornyingsarbeidet som vert gjort i offentlig sektor. Offentleg sektor har vist seg å vere veldig omstillingsdyktig. Det er han framleis. Han vert utsett for nye krav kvar einaste dag. Det aller viktigaste er det som no skjer i forhold til elektronisk forvaltning. Noko som verkeleg snur opp ned på arbeidsformene, er at ein legg til rette for at innbyggjarane i større grad kan utføre sine egne tenester, noko ein lenge har gjort i privat sektor. Vi bestiller våre egne billetter, og vi betalar våre egne rekningar på nett. Vi er godt fornøgd med det, utan å gå i banken. Dette vert kvardagen for fleire og fleire av dei statlege tenestene, slik at vi her snakkar om fornying kvar einaste dag.

Representanten Høie er oppteken av at innbyggjarane ikkje har klagerett. Men eg ser at dei i det alternative statsbudsjettet kuttar over 600 mill. kr i budsjetta til statleg administrasjon, fylkesmenn og departement. Er det noko

som fråtek innbyggjarane ein klagerett, er det å kutte i budsjettet til fylkesmannen, som skal sjå til at rettstryggleiken er teken i vare for dei som klagar på tenester utøvd anten av kommunar, fylkeskommunar, barnevern – eller kva det skal vere. Korleis dette heng i hop med Høgre si fokusering på rettsstaten Noreg, veit ikkje eg. Det er mogleg at representanten Høie vil opplyse oss om det.

Så gjeld det konkret to problemstillingar som representanten var innom. Det eine er pass, som eg har vore oppteken av, og som vi har diskutert før. Prøveordninga med utvida opningstid i Bergen har vorte permanent. Ein har utvida opningstida om sommaren. Dei har ope ein time lenger, i motsetnad til mange andre som har kortare opningstid om sommaren. Ein har ope til kl. 17 på torsdagar, pluss at fleire utekontor lettar trykket, og det bidreg til meir fornøgd brukarar. Vi fornyar jo trass alt ikkje pass kvar veke, så dette har vorte eit godt tilbod.

Når det gjeld opningstidene til trafikkstasjonane, som er eit anna område som vi har diskutert mykje, er det viktigaste å kutte nedleggingane av trafikkstasjonane. Under den førre regjeringa kom det forslag om ei omfattande nedlegging av mange trafikkstasjonar. Det gjorde at folk måtte reise mykje lenger for å få utført ærendet sitt – dei ville dermed ikkje oppleve den fleksibiliteten som det er å ha nærleik til tenestene – i tillegg til at ein fokuserte på opningstida til dei trafikkstasjonane som ein heldt ved lag.

Inger Løite (A) [12:18:46]: I spørsmål knyttet til offentlig sektor kommer ofte skillelinjene mellom høyrepartiene og de rød-grønne partiene tydelig fram. Allerede i utgangspunktet i spørsmål knyttet til størrelsen på offentlig sektor, ser vi klare forskjeller. Arbeiderpartiet ønsker en sterk offentlig sektor som løser velferdsoppgavene gjennom et spleiselag over skatteseddelen. Høyre gjør seg ofte til talsmann for lavere skatt og mer bruk av anbud, konkurranseutsetting og privatisering, enten det gjelder eldreomsorg, skole eller veibygging. Fremskrittspartiet ble sågar stiftet som et parti for sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlig inngrep.

Interpellanten er misfornøyd med at Regjeringens fornyingsstrategi ikke inneholder noen konkrete målbare kriterier for suksess. Vårt mål er at offentlig sektor skal gi innbyggerne gode tjenester, valgfrihet og medråderett. Tjenestene i offentlig sektor skal utvikles til det beste for innbyggerne. Offentlig sektor skal være i stand til å ta vare på hensynet til kvalitet, tilgjengelighet, rettferdighet og økonomisk effektivitet.

Aktiv dialog og brukerundersøkelser skal sørge for at de tjenestene det offentlige tilbyr, blir tilpasset behovet for den enkelte og utvikles sammen med brukerne. Grunnen til at f.eks. kommunene har ansvaret for velferdstjenestene, er vår tiltro til at de er best i stand til å tilpasse behovet etter nærmiljøet. Derfor er vårt grunnlag for fornying av offentlig sektor mer lokal frihet og mindre detaljstyring.

Stortinget har tidligere behandlet et forslag fra bl.a. interpellanten Høie som hadde som målsetting å få til bedre åpningstider i offentlig sektor. Flertallet var den gang som nå opptatt av at offentlig sektor skulle yte gode tjenester,

og at det skulle være god tilgjengelighet. Åpningstidene måtte tilpasses dagens arbeids- og familieliv. Her var det ingen uenighet. Flertallet var derimot klare på at det ville være galt om Stortinget fastsatte åpningstider som skulle gjelde for hele landet, rett og slett fordi åpningstidsbehovene varierer fra sektor til sektor og for ulike deler av landet, slik statsråden nettopp redegjorde klart for.

Åge Starheim (FrP) [12:21:53]: Eg er glad for at representanten Høie med sin interpellasjon set manglande fornying i offentlig sektor i fokus.

Eg har i tidlegare innlegg påpeika at det er særst viktig at offentlig administrasjon vert gjort så enkel og kostnadseffektiv som mogeleg. Etter Framstegspartiet sitt syn må og skal Fornyings- og administrasjonsdepartementet vere hovudmotoren i dette arbeidet.

Framstegspartiet meiner at det burde vere eit overordna mål å redusere og effektivisere det offentlege byråkratiet, for dermed å gjere sentrale myndigheiter meir oversiktlege for den enkelte innbyggjaren. Dette ville auke den enkelte innbyggjaren si moglegheit for påverknad og ikkje minst kunne redusere det offentlege sine utgifter.

Vi har høyrte fleire gonger frå statsråd Heidi Grande Røys at både ho og Regjeringa er opptekne av å modernisere offentlig sektor. Eg må likevel, på same måten som representanten Høie, påpeike at når det verkeleg vert snakk om modernisering av offentlig sektors tenesteproduksjon og fokusering på å stille krav til offentlege tenester, ser vi liten vilje hos statsråden og Regjeringa til verkeleg å gjere noko med dette.

Representanten Høie etterlyser kva mål statsråden og Regjeringa har med sitt arbeid i Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Også vi i Framstegspartiet er svært skuffa over Regjeringa sin strategi for fornying av offentlig sektor, som vart lagd fram 4. oktober 2007, to år etter at Regjeringa tiltredde.

Regjeringa har ikkje vore i stand til å talfeste eller konkretisere sine målsetjingar. I staden nytta dei dei om lag 30 sidene til formuleringar som at «offentleg sektor skal gå føre», og at det i sterkare grad skal leggjast til rette for ulike gode formål.

Framstegspartiet vil vise til at Regjeringa i 2008 vil nytte 20 mill. kr på forsøk med å redusere arbeidstid i Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Dette viser etter Framstegspartiet sitt syn ein heil del om Regjeringa si manglande satsing på modernisering av offentlig sektor.

Statsråden si vengeklipping av Konkurransetilsynet er stort sett den einaste saka ho har markert seg på i det offentlege rom.

Representanten Høie seier at han har ein mistanke om at statsråden har teke med seg Sosialistisk Venstreparti sin partikultur inn i arbeidet med fornying av offentlig sektor. Ja, det trur eg at representanten Høie har heilt rett i.

Dei sosialistiske partia, som no også Senterpartiet er ein del av, er interesserte i å byggje opp ein stor offentlig sektor for å tilrive seg makt, for gjennom fagrørsla og dei raud-grøne sitt samrøre forsvargar dei kvarandre. For desse

er det viktigare å ha ein stor offentlig sektor enn å ta seg av dei oppgåvene som ventar rundt i landet.

Det som vi har høyrst og sett i media frå Kongsberg, er eit glimrande eksempel på korleis dette slår ut i praksis. Her har sosialistane hatt makta i ein mannsalder. Resultata av tenestene, slik som vi har sett dei på TV-skjermen den siste tida, bryr dei som sit i posisjonane, seg svært lite om, før dei gjennom media vert framstilte i ein så pinleg situasjon at dei ikkje torer anna enn rette på feila.

Eg kan ta nok eit eksempel, frå mitt eige fylke, Sogn og Fjordane, som i lange tider har vore styrt etter filosofisk-sosialistiske idear. Sosialisme er etter mitt syn filosofi som godt kan nyttast i festtaler, men som er lite tenleg i dagens verkelege verd. Med det meiner eg at denne styringsmetoden medfører pasifisering og null vekst. Resultatet er at fleire og fleire slökkjer lyset i Sogn og Fjordane og flyttar frå fylket.

Vi må ha ein offentlig sektor og lokalpolitikarar som er resultatorienterte, slik at folk kan få tilbake trua på at det er mogeleg å få tenester i framtida utan å måtte pakke sekken og dra til Oslo.

Etter Framstegspartiet sitt syn vil ikkje statsråd Heidi Grande Røys klare å reformere offentlig sektor. Grunnen er at ho ikkje vil nytte konkurranseelementet. Difor vert dette departementet styrt etter passivitetsmetoden og ikkje etter fornyingsmetoden.

Framstegspartiet meiner det må og skal vere eit sentralt mål å redusere offentlig sektor der det ikkje er sær gode grunnar for å behalde han. Framstegspartiet ser på det veksande byråkratiet som ein fare for demokratiet, på grunn av den veksande uoversiktlegheta i forvaltninga.

Vi i Framstegspartiet er av den oppfatninga at offentlig sektor i langt større grad må ta i bruk verkemiddel som anbod, privatisering og konkurransestimulering, og at det skal liggje føre særskilde grunnar dersom desse prinsippa og verkemidla ikkje skal nyttast av offentlig sektor.

Då, og berre då, kan ein oppnå det resultatet som etter Framstegspartiet sitt syn må vere grunnlaget for at ein oppretta eit eige Fornyings- og administrasjonsdepartement.

Kari Lise Holmberg (H) [12:27:17]: Jeg skal ikke gjenta Bent Høies tre hovedgrunner for at modernisering og omstilling av staten burde ha vært førsteprioritet for statsråden, men bare nøye meg med å si at jeg selvfølgelig fullt ut støtter hans argumentasjon. I Høyre slipper vi ikke taket i moderniseringen av offentlig sektor. Den er ikke bare nødvendig, den er en forutsetning hvis vi i framtiden skal klare å løse alle velferdsoppgavene som befolkningen setter krav til.

Uansett hva statsråden sier, fornyingsstrategien – en sterk og effektiv offentlig sektor – inneholder så godt som bare generelle formuleringer, ingen konkrete målbare kriterier for suksess. Så hvor går veien, og hvilke veier skal vi ta? Dessverre uteblir alle konkrete svar.

279 små og store tiltak, sier statsråden. Merkelig at de har gjort seg så lite gjeldende, tenker jeg, at vi ikke vet noe særlig mer om dem. Én dør, det hadde vi faktisk i Skien

lenge før den rød-grønne regjeringen tok fatt, så NAV-reformen har en forhistorie.

Regjeringen er opptatt av prosessen og samarbeidet med de ansatte. For meg er godt samarbeid og gode relasjoner grunnlaget, men ikke målet i seg selv. For Høyre er målet å gjennomføre tiltak til innbyggernes beste og til beste for et framtidig bærekraftig velferdssamfunn. Da må vi ha vilje og være så handlekraftige at vi greier å vri ressursene fra byråkrati til velferd, fra papirflytting til omsorg og utdanning.

Jeg vil i dette innlegget spesielt ta for meg et helt sentralt virkemiddel: valgfrihet. Den rød-grønne regjeringen har så godt som nedlagt veto mot konkurranseutsetting og frie brukervalg. I mange kommuner inntar regjeringspartiene dessverre samme standpunkt. I praksis både nedlegger og motarbeider venstresiden i norsk politikk innbyggernes frie valg og de ulike brukervalgordningene som eksisterer. Vi har i dag en regjering som ikke vil gi den enkelte bruker mulighet til å velge, og som ikke vil gi innbyggerne reell valgfrihet. Forstå det den som kan. For meg er det faktisk umulig å begripe.

I stedet for å la hver enkelt som bor i kommunen, få det beste tilbudet og valgfrihet til å velge hvilken type tilbud de vil ha, vil Regjeringen la det offentlige bestemme. Når det offentlige skal bestemme og bemyndige, blir kvaliteten på arbeidet faktisk desto viktigere. Men dessverre er Regjeringen heller ikke glad i anbud, og konkurranseutsetting er dessuten et fyord. Dette er etter min mening faktisk alvorlig, for hvor er da mulighetene til å kvalitetssikre at innbyggerne får de beste tjenestene, de beste mulighetene og de beste tilbudene? På hvilken måte kan det offentlige være trygge på at de strekker seg langt nok? Mitt svar er at det offentlige alene ikke makter dette godt nok.

Anbud er sunt for en kommune. Det hjelper kommunen til å bli bevisst på hva den ønsker, og hvilken kvalitet den vil gi sine innbyggere. Konkurranseutsetting er ikke målet med det vi gjør, men ett av flere virkemidler for å kunne tilby kommunens innbyggere valgfrihet.

Så litt om åpningstidene. Åpningstider i offentlig sektor har Høyre tatt opp ved flere anledninger i denne perioden, både i forslags form og ved spørsmålsstillinger, men det har tydeligvis ikke gjort særlig inntrykk på verken statsråden eller Regjeringen. Etter min mening er det noe som sier litt om Regjeringens egentlige vilje til brukervennlighet.

Björg Tørresdal (KrF) [12:31:16]: Representanten Bent Høie har tatt initiativ til en viktig debatt, en debatt om Regjeringens strategi for fornying av offentlig sektor. Selve ordet strategi kommer fra gresk «strategos», som betyr «generalkunst» eller «stor krigføring». Det er et offensivt ord. Strategi ble brukt om større, omfattende militære operasjoner.

I dag er det ikke så dramatisk. Vi bruker begrepet om langsiktig planlegging generelt, særlig når det er snakk om planer for å oppnå bestemte mål. Strategi for å oppnå mål må være konkrete planer for hvordan en skal klare å nå disse målene.

Det er lett å være enig i de målene som er satt av Regjeringen. Kristelig Folkeparti støtter ambisjonene om en sterk og effektiv offentlig sektor for å sikre velferd, og vi tror at Regjeringen har en god intensjon om å gi innbyggerne gode tjenester, valgfrihet og medbestemmelse. Men selve dokumentet, «Regjeringa sin strategi for fornying av offentlig sektor», handler først og fremst om ambisjonene eller målene, målene som vi alle er enige om, nemlig gode offentlige tjenester. Dessverre blir tiltakene i strategien veldig generelle, og en kan spørre seg hva som er nytt i Regjeringens dokument.

Kristelig Folkeparti er enig i at en forbedret kommuneøkonomi er en viktig forutsetning for gode velferdstjenester, og Kristelig Folkeparti er positive til at Regjeringen fortsatte opptrappingen av kommuneøkonomien som startet under Bondevik II. Nå ser det ut til at opptrappingen har stoppet opp. Mange kommuner melder om at det blir status quo eller nedgang i kommunenes økonomiske handlingsrom neste år. Det vil få konsekvenser for kvaliteten på velferdstjenestene.

Offentlig sektor trenger tilgang på arbeidskraft for å kunne nå sine mål. Det blir hovedutfordringen i årene som kommer. Det trengs kvalifisert arbeidskraft for å sikre full barnehagedekning og kvalitet i skolen. Flere eldre fører til større behov for omsorgstjenester. Strategi for fornying og forbedring av offentlig sektor må ha omfattende og konkrete forslag til hvordan en skal løse den utfordringen.

Det er rett som representanten Høie sa i sitt innlegg, at det handler om at det blir sterk konkurranse mellom offentlig og privat sektor om arbeidskraften. Da må en fornyingspolitikk handle om at arbeidsplassene i offentlig sektor må bli attraktive når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår. Det handler også om at vi totalt sett trenger mer arbeidskraft i landet. De tiltakene som står i strategien til Regjeringen, blir for puslete. Det holder rett og slett ikke med tiltak som et toårig forsøk med moderat kvotering for personer med innvandrerbakgrunn i statlig forvaltning. Det er et bra tiltak – det er ikke det – men det monner for lite i de store velferdstjenestene at det arbeider flere mennesker med innvandrerbakgrunn i byråkratiet i departement og direktorater.

Fornyning av offentlig sektor må handle om at alle offentlige etater må ansette flere søkere med innvandrerbakgrunn. Kristelig Folkeparti mener at en må ta større grep, som f.eks. økt arbeidsinnvandring og økte incentiver for å stå i arbeid framfor å tidligpensjonere seg. Regjeringen nøler for mye når det gjelder arbeidsinnvandring. Her bør fornyingsministeren og inkluderingsministeren se en gang til på gode forslag som har kommet fra opposisjonen. Vi trenger en fornyingsminister som tør ta spennende grep når det gjelder å sikre tilgang på kvalifisert arbeidskraft til offentlig sektor. Er statsråden villig til å bruke samfunnstjeneste i omsorgssektoren som et alternativ til allmenn verneplikt for norske gutter og jenter? Tør Regjeringen prøve med arbeidstillatelse i fem år etter endt utdanning for utenlandske studenter i Norge? Og er Regjeringen villig til å satse på full norskopplæring for alle arbeidsinnvandrere?

Det er bra at Regjeringen har lagt fram en plan for rekruttering av mennesker med nedsatt funksjonsevne der en ønsker å oppnå at 5 pst. av alle nytilsatte i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne. Men det må skje mer. Altfor mange står utenfor arbeidslivet. Vi må se på årsakene. Mye av grunnen til langtidssykefravær og uføretrygding i helse- og omsorgssektoren er at de ansatte har altfor stort tempo og press i jobben sin. Vi må gjøre noe med arbeidsforholdene i pleie- og omsorgssektoren dersom det skal være kvalifisert arbeidskraft og gode tjenester.

Til slutt: Det er viktig at offentlig informasjon og offentlige tjenester er tilgjengelige for innbyggerne. Derfor er det viktig å ha universell utforming og fleksible åpningstider. Det trenger ikke bety utvidede åpningstider, men fleksible åpningstider.

Det som er viktig, er at vi har døgnåpne sykehus og sykehjem.

Ib Thomsen (FrP) [12:36:36]: Jeg vil takke Høyre-Høie for å ha tatt opp et tema som er viktig for alle landets innbyggere. Jeg ønsker å belyse også andre områder innenfor moderniseringsarbeidet som det er viktig at Regjeringen jobber videre med og gjør noe med.

Stortinget vedtok i 1994 et nytt styringssystem for Statens vegvesen, som bl.a. innebar at Vegvesenets egenproduksjon skulle skilles ut som en egen intern avdeling. Videre ble Vegvesenet, for å kunne dokumentere konkurranseevne, pålagt å etablere et eget regnskap for produksjonsavdelingen som i størst mulig grad skulle kunne sammenlignes med regnskap for private bedrifter, noe dagens regjeringspartier var meget skeptiske til den gangen, men som vi nå ser har vært en suksess.

Staten og kommunene er blant Norges største produsenter av tjenester. Derfor er det av stor viktighet at staten og kommunene forvalter ressursene på en samfunnsmessig effektiv måte. Når vi ser hvordan enkelte kommuner nord for oss bruker midlene i amerikanske fond, med den store, store risikoen det har, er ikke det etter min og Fremskrittspartiets mening en samfunnsmessig effektiv måte å plassere midlene på.

Det er viktig at effektiviseringspotensialet hos landets desidert største tjenesteleverandør, altså kommunene og staten, tas ut, slik at man får mer tjeneste for pengene. Det er uansett viktig at det i organisatoriske løsninger gis regnskapsoppstillinger som viser virksomhetenes effektivitet og konkurranseevne, så man også kan vurdere forholdet mellom privat og offentlig virksomhet.

Under en høring i kommunal- og forvaltningskomiteen med de private barnehager fikk vi signaler om at man bør påse at man har like detaljerte retningslinjer for kommunal regnskapsføring som for privat regnskapsføring i hele barnehagesektoren. Det er av avgjørende betydning at det er mulig å kostnadsberegne hele sektoren, for å oppnå rettferdighet og likebehandling av hele barnehagesektoren.

De ulike rammebetingelser som gjelder for offentlig og privat virksomhet, er et problem når en skal vurdere konkurranseevnen. En overordnet målsetting for Regje-

ringen må være en mest mulig samfunnsøkonomisk utnyttelse av de samlede ressursene, dvs. mer tjeneste for pengene. Det viser seg at det er flere rammebetingelser som er forskjellige for den private og den offentlige sektoren.

Den viktigste forskjellen er at staten kan ha en trippelfunksjon som forvaltningsbedrift, myndighetsbestiller og produksjonsbedrift samtidig. De private har stort sett bare en funksjon. Det oppleves som en rollekonflikt at staten mange ganger har en trippelrolle – myndighet, bestiller og produsent – innenfor samme organisasjonsstruktur. Staten slipper å forholde seg til svingninger i markedet, men overlater alle svingninger til de private. Dette får konsekvenser for den konkurranseutsatte delen av markedet. Skal statens konkurransevne sammenlignes med bedrifter med helt andre rammevilkår, vil det gi et skjevt bilde. Så lenge trippelrollen opprettholdes, kan ikke staten få dokumentert sin konkurransevne.

En annen svakhet ved dagens system er at det ikke er regler for hva som vil bli konsekvensen av at staten og kommunene ikke oppfyller målsettingen om konkurransevne i forhold til de private. Det er ikke mange gulrøtter for å fremme effektivitet i stat og kommune dersom det ikke oppnås bedre effektivitet sammenlignet med private. At Regjeringen tar radikale grep, og at statens konkurransevne i forhold til privat virksomhet må kunne dokumenteres tilfredsstillende, må være et mål. Den eneste reelle muligheten for at offentlig produksjon skal være sammenlignbar med tilsvarende privat virksomhet er å gi dem tilnærmet like rammevilkår. Ved å lage særordninger, simulere tilnærmet like regnskapssystemer osv. vil man i beste fall kun oppnå en teoretisk konkurransevne.

Her må det tas radikale grep. Staten må få større fart på moderniseringsarbeidet i den offentlige sektoren. Og da bør man også vurdere kommunene som et viktig element.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [12:42:04]: Vi har en statsråd som er flink til å prate, ikke minst om handlingsplaner. Sannheten er imidlertid at enhver fornyingsstrategi i offentlig sektor også må ses i sammenheng med behovet for arbeidskraft i privat sektor. Det er det som kalles samfunnsøkonomi. Så istedenfor å betrakte dagens mangel på arbeidskraft som et problem, burde Regjeringen se muligheten som ligger i denne historisk sett unike tilstanden i norsk arbeidsliv. Behovet for arbeidskraft i privat sektor burde være en kjærkommen mulighet til å foreta store strukturendringer i offentlig forvaltning.

På samme måte som venstresiden oppfattet vekst i offentlig sektor som et middel for å bøte på arbeidsledighet på 1960-, 1970- og 1980-tallet, burde Regjeringen i dag benytte mangelen på arbeidskraft i privat sektor til å rasjonalisere og avbyråkratisere offentlig sektor. Dessverre opplever vi at det motsatte er tilfellet: Vi får stadig flere ansatte i offentlig administrasjon. Da snakker vi ikke om hjelpepleiere, som statsråden tidligere har argumentert med. Vi snakker om flere ansatte i offentlig administrasjon for å administrere 4,5 mill. mennesker.

Konsekvensen er at stadig flere sysselsatt i privat sektor må finansiere stadig flere sysselsatt i det offentlige.

Dette er en utvikling som vi politikere har et kollektivt ansvar for å snu, men det velger Regjeringen å overlate til fremtidige regjeringer. For det kommer til å skje. Det blir nødt til å skje.

Privat sektor, imidlertid, har de siste årene benyttet arbeidskraftmangelen til å foreta en storstilt slanking og rasjonalisering av egne virksomheter. Bedriftene har foretatt store investeringer i ny teknologi, i automatisering, noe som har redusert behovet for flere ansatte. Det skyldes rett og slett at privat sektor har en bunnlinje å forholde seg til. De skal tjene penger, mens offentlig administrasjon skal bruke opp et budsjett. Det er en motsatt logikk.

Konsekvensene av disse prosessene har vært at private virksomheter har opplevd stadig bedre fortjenestemargener, høyere avkastning og bedre lønninger, ja, nettopp lønninger, som noen var innom i sted. Når offentlig sektor ikke har hatt de samme incentivene til å foreta tilsvarende endringer, har det ført til at de har fått stadig nye arbeidsoppgaver. Dette er arbeidsoppgaver som isolert sett virker fornuftige for hvert nytt tiltak i offentlig sektor – jeg har selv jobbet der i mange, mange år. De er fornuftige, men sett i den store samfunnsøkonomiske sammenheng er det totalt sett ufornuftig å gjøre så mye på offentlig side. Vi må være villig til å si at det er noe det offentlige faktisk ikke skal foreta seg. Det er noe vi ikke skal gjøre. Det er en tjeneste vi ikke skal gi. Det er noe vi ikke trenger å gjøre. Det må vi tørre si.

Offentlig sektor vil måtte gå gjennom store endringer i årene som kommer, og det vil måtte skje sammenslåing av virksomheter, avvikling av tjenester, som jeg har vært innom, og mer konsekvent bruk av private tjenesteytere. Fremskrittspartiet har alltid lagt frem alternative statsbudsjett med kutt i offentlig forvaltning. Dette kuttet kombinerer vi da med økte investeringsbudsjetter for å fremme økonomisk vekst. Det er det som er logikken i vårt budsjett. Det Statistisk sentralbyrå sa om vårt alternative budsjett for inneværende år, var at det ville føre til mindre press på renten og lavere inflasjon, 0,4 pst. lavere inflasjon. Da sier også Statistisk sentralbyrå at kutt i offentlig forvaltning gir dobbel gevinst, for ikke bare slipper vi å betale en lønnet i offentlig forvaltning, men vi får også frigjort arbeidskraft til privat virksomhet, som vil skape inntekter til staten på sikt. Det er en dobbel gevinst ved å få én ut av offentlig forvaltning og over i privat virksomhet. Da må ikke statsråden komme her og snakke om hjemmehjelpere. Vi snakker om offentlig administrasjon – offentlig administrasjon.

Det er faktisk ingen politisk bragd å bruke stadig flere skattekrone på å gjøre stadig flere avhengige av offentlige overføringer og velferdsordninger. Det er ingen politisk bragd. Det kan hvem som helst klare, og det er ingen ting å skryte av. Det står langt mer respekt av politikere som tør ta de grepene som er nødvendig for å sikre at privat sektor kan skape de verdiene vi alle, også statsråden og alle vi som jobber i offentlig sektor, er avhengige av.

Steinar Gullvåg (A) [12:47:02]: Det er viktig å utvikle en effektiv tjenesteytende forvaltning. Derfor er det også viktig å høste av de erfaringene som man henter inn,

f.eks. fra den forrige regjeringens eksperimenter på transportsektoren. Hensikten med de omstillingene som ble gjennomført i forrige periode, var selvsagt å spare penger og å nedbemanne de offentlige institusjonene. Men det ble aldri stilt spørsmål om kvaliteten på tjenestene og tjenesteytingen i denne sammenheng.

Når jeg nå hører Ib Thomsen rose seg selv og den forrige regjeringen for avviklingen av Vegvesenets produktjonsvirksomhet, hadde jeg i hvert fall ventet at representanten Thomsen stilte seg spørsmålet: Hva oppnådde man med denne avviklingen? Hva oppnådde man med dannelsen av selskapet Mesta? Har konkurransen i markedet blitt særlig bedre, og kan det tenkes at noe av den formidable kostnadsøkningen som man erfarer i transportsektoren for tida, kan skyldes at man ikke lenger har en offentlig produktjonsvirksomhet som er i stand til å dempe presset i den private sektoren? Er det slik at vegvedlikeholdet er blitt bedre etter at man foretok denne operasjonen? Svaret kjenner alle: Nei! Alle undersøkelser viser at det er blitt verre. Det er blitt dårligere som følge av omorganiseringen av Vegvesenets produktjonsvirksomhet.

Hva har ellers skjedd? Jo, det som ellers har skjedd, er at kompetansen som man hadde på dette feltet, forvitrer gradvis, slik at man i dag bare sitter og forvalter kontrakter. Det er med andre ord blitt flere til å administrere, flere til å kontrollere, og det er innført rigide bestillingssystemer.

Nå ser vi til og med at de samme partiene er innstilt på å opprette et eget vegtrafikktilsyn som skal føre tilsyn med tilsynsmyndigheten. Det er klart at resultatet av dette blir bare mer byråkrati, mer administrasjon og mindre gjort. Bestiller–utfører-rollen som ble innført av den forrige regjeringen, og som nå har ridd offentlig sektor som en mare, har bare ført til mer byråkrati, mer administrasjon og større kostnader for det offentlige.

Bent Høie (H) [12:50:42]: Jeg skal svare på forrige innlegg med to poenger. Det første er at hvis det er slik at den nåværende regjering er enig i Gullvågs analyse – noe som de fleste andre ikke er enig i, og de fleste analysene viser at han har feil – bør en umiddelbart reversere det den forrige regjering gjorde på dette området. Det har vi sett lite til.

For det andre: Når det gjelder kvalitet, har jeg registrert at Gullvåg har et visst engasjement for bane. Vil han da spørre brukerne av Gjøvikbanen om de er fornøyd eller ikke fornøyd med kvaliteten på tilbudet etter at det ble konkurranseutsatt?

Det som jeg vil si oppsummeringsvis, er at hvis en er opptatt av å bevare det norske velferdssamfunnet, og det tror jeg de fleste partiene er, bør en se på det paradokset at enhver statsråd i enhver regjering i de siste 20 årene i Norge har kunnet svare på ethvert angrep fra opposisjonen, enten den har vært rød eller blå, at tilbudet er blitt bedre enn i fjor, og at tilbudet er blitt bedre enn under den forrige regjeringen. Det vil enhver statsråd i denne regjeringen kunne si, og det kunne enhver statsråd i den forrige regjering si. Men innbyggernes oppfatning av tilbudet har

ikke fulgt den samme utviklingen. Hva er årsaken til det? Jeg tror at en vesentlig del av årsaken til det er noe av det som representanten Tybring-Gjedde var inne på, nemlig at alle innbyggerne i dette landet hvert år har opplevd at tilbudet som de får i privat sektor, er blitt radikalt mye bedre selv om prisen ikke har gått opp. Ja, kanskje i mange tilfeller har den gått ned. En opplever at de løsningene som det i privat sektor tidligere tok lang tid å få til, og som ikke nødvendigvis hadde den gode kvaliteten, plutselig er tilgjengelige her og nå, og til en bedre pris enn tidligere. Det bør bekymre en statsråd som har et overordnet ansvar for de offentlige tjenestene i dette landet, ikke minst i forhold til å se på hva en har å lære av privat sektor.

Jeg tror nemlig at når hver enkelt av oss vet at det å ordne et problem ved hjelp av private tjenesteytere løses veldig raskt, mens problemer en har i forhold til det offentlige, tar lang tid – og hvis det fortsetter – vil det svekke folks oppslutning om det norske velferdssamfunnet. Det betyr at flere og flere i dag, under en rød-grønn regjering, kjøper private sykehustjenester, og at flere og flere i dag, under en rød-grønn regjering, kjøper private omsorgstjenester, nettopp fordi de ikke er fornøyd med det offentlige. Jeg hadde trodd at denne regjeringen faktisk var opptatt av å møte den utfordringen, men det er de åpenbart ikke.

Statsråd Heidi Grande Røys [12:53:59]: Det denne interpellasjonen i alle fall har vist, er at det framleis er veldig stor forskjell i synet på offentlig sektor mellom dei borgarlege partia Høgre og Framstegspartiet og den regjeringa som sit i dag. Det er for så vidt heilt greitt for oss. Det er difor vi har lagt fram ein fornyingsstrategi som skil seg vesentleg frå Morten Meyer og Victor Norman sine krumspring når det gjeld offentlig og statleg forvaltning i førre periode.

Kari Lise Holmberg var inne på at vi måtte vri ressursar frå byråkrati til velferd. Ja, det driv vi med kvar einaste dag. Men var det det Høgre dreiv med i førre periode? Det kan vi jo stille spørsmål ved. For det vi fekk i førre periode, var fleire utanfor arbeidslivet. Folk gjekk tidlegare av med pensjon. Tidlegpensjonering vart brukt som verkemiddel i ein del av dei omstillingane som skjedde i statleg sektor. Vi var nede i ein pensjonsalder på rundt 58 år, men han er no heldigvis på veg oppover igjen. Vi fekk auke i uføretrygda, auke i folk på attføring og i rehabilitering. Vi fekk sjølvsagt fleire arbeidsledige. Men det skal ikkje berre Høgre ta ansvar for. Det kom òg av ein konjunktursituasjon. Men, i det heile, Høgre sin måte å omstille offentlig sektor på, støyte folk ut av arbeidslivet. Slik kan vi ikkje bruke ressursane våre. Denne regjeringa har ein heilt annan politikk på det området.

Så til konkurranseutsetjing av velferdstenester. Kvi-for? Desse velferdstenestene skal jo gjerast. Om det er ein offentlig tilsett hjelpepleiar, eller om det er ein privat tilsett hjelpepleiar, så skal tenesteytinga gjerast, og vi må vere opptekne av kvaliteten på tenesteytinga. Vi meiner at den einaste måten å sikre at alle i dette landet, same kvar ein bur, same kva innhald ein har i lommeboka, skal få li-

keverdige tenester på, er at det offentlege må ta eit ansvar, for det er berre det offentlege som har likebehandling og rettfærd som overordna mål, og som ikkje minst legg rettsstaten sine prinsipp til grunn, slik at ein i tillegg kan klage. Dei kutta som Høgre og Framstegspartiet no gjer først og fremst på løyvingar til fylkesmennene i sine alternative budsjett er eit alvorleg angrep på det eg vil kalle rettsstaten Noreg. Det er fylkesmennene som fører tilsyn med barnevernsinstitusjonar, med helsetenester rundt om i kommunane, og med helsetenester i sjukehusa. Å kutte i løyvingane til fylkesmennene er å kutte i talet på tilsyn som skal sørge for at alle innbyggjarar i dette landet får det velferdstilbodet dei skal ha, og får den klagebehandlingsa som dei skal ha. Eg kan ikkje skjønne at ein med frimod står her, på Stortingets talarstol, og er stolt over å kutte i det byråkratiet.

Björg Tørresdal var oppteken av å få innvandrane våre i arbeid. Eg er hjartans einig med Björg Tørresdal i det. Difor har denne regjeringa ei gedigen satsing på norskopplæring medan den førre regjeringa kutta på det. Om ein ikkje kan norsk, får ein seg ikkje jobb. Det med norskopplæring, det med å kvotere innvandrare i statleg sektor, få dei inn i arbeid, la dei få sin fyrste jobb, det er den beste måten å bidra på for både å auke arbeidsstyrken og sjølvstøtt og få ned arbeidsløysa blant innvandrane våre.

Presidenten: Debatten i sak nr. 4 er avsluttet.

S a k n r . 5

Interpellasjon fra representanten Laila Dāvøy til helse- og omsorgsministeren:

«*Bruk av kokain ser ut til å øke i befolkningen. Måling av brukerdoser i kloakken tyder på at Oslo-borgere tar 8 000 brukerdoser kokain daglig, noe som tyder på et svært høyt forbruk. Antallet beslag øker. Oslo-politiet gjorde i fjor 708 kokainbeslag. Tollvesenet har beslaglagt dobbelt så mye kokain første halvår i år, sammenliknet med første halvår i fjor. Interesseorganisasjoner som Landsforbundet Mot Stoffmisbruk har opplevd økende pågang av henvendelser til støttetelefonen vedrørende bruk av kokain. Bruk av sentralstimulerende midler har store helsemessige og sosiale konsekvenser.*

Hvilke konkrete tiltak vil statsråden iverksette for å hindre at bruken av kokain og andre sentralstimulerende midler øker, og dermed forhindre at folk utvikler rusproblemer?»

Laila Dāvøy (KrF) [12:58:24]: Det er en trend i hele Europa at bruk av kokain øker. Dette merkes også i Norge og er svært bekymringsfullt. Det er derfor viktig å sette søkelyset på denne store utfordringen, som jeg mener bør møtes med en rekke tiltak på mange områder. Til tross for at det vil kreves tiltak på ulike sektorer, mener jeg at det er helse- og omsorgsministeren som sitter med ansvaret for å se hele bildet. Vi har bl.a. gjennom mediene fått kjennskap til Operasjon Hvit Snø, som er et flott initiativ, og som nettopp rettes mot dette problemet

som her tas opp, nemlig utestedene og bruk av kokain der.

Oslo-politiet anser bruken som alarmerende, og salg og bruk skal slås hardt ned på. Politiet påpeker at mange kokainmisbrukere er profilerte personer, kjendiser, og de er forbilder. Dette gjør ikke kokain mindre farlig, men mange kan bli lurt til å tro at det er greit. Mye tyder på at dette er svært utbredt i utelivsnæringen, noe NHO Reiseliv bekrefter. Kokain er sannsynligvis mye mer utbredt og akseptert enn det folk flest er klar over.

Alle undersøkelser tyder på at hasj er det mest brukte stoffet. Og det er viktig at vi ikke glemmer det. Ifølge Studentundersøkelsen i Oslo har bruken gått opp. I Føre Varrapporten fra Bergen i år viser det seg nå at kokain er det tredje største rusmidlet i byen etter alkohol og cannabis. Den samme rapporten viser at misbruket av Subutex øker, og at det er registrert økt tilgang på cannabis. Det har vært en svak nedgang i tilgjengeligheten på heroin. Og unge voksne er den store gruppen. På grunn av den høye prisen er det særlig ressurssterke mennesker som bruker kokain. Disse er gjerne i 20–30-årsalderen. Når det gjelder unge voksne, er andelen som noen gang har brukt amfetamin, kokain og ecstasy, høyest i aldersgruppen 25–34 år. Disse utgjør heller ikke en gruppe som definerer seg selv som rusmiddelmissbrukere. Disse trendene er det viktig å ta på alvor, og det er viktig å iverksette tiltak.

Antallet beslag av kokain øker, noe som bekrefter det økende misbruket. En tollsjef betegner det som skremmende å se hvor mye narkotika som smugles inn i landet – og har ikke sett slike tilstander før. Oslo-politiet gjorde i fjor 708 beslag, og Tollvesenet har beslaglagt dobbelt så mye kokain i første halvår i år sammenliknet med i første halvår i fjor. I 2006 utgjorde kokain 2,6 pst. av det totale beslaget av narkotika. Måling av brukerdoser i kloakken i Oslo tyder også på at det tas 8 000 brukerdoser daglig – og det er mye!

Interesseorganisasjoner som Landsforbundet Mot Stoffmisbruk har opplevd økende pågang av henvendelser til støttetelefonen vedrørende nettopp bruk av kokain.

Når det gjelder de helsemessige konsekvensene av bruken, er det knyttet til at kokain er et sentralstimulerende middel. Det er et sterkt avhengighetsskapende stoff. Kokablader dyrkes gjerne i Sør-Amerika. Kokain kan enten sniffes, injiseres eller røykes. Små doser gir en følelse av å være ovenpå og ha økt energi. Sult- og søvnbehov undertrykkes. Jo større dose, jo sterkere blir disse effektene.

På den annen side kan ruspåvirkede personer oppføre seg merkelig og voldelig. Livstruende tilstander med høy puls, høyt blodtrykk, hjerterytmeforstyrrelser, hjerteinfarkt og hjerneblødning kan oppstå, samt krampor og økt kroppstemperatur. Man kan også få angstanfall og bli irriterbar. Ved gjentatt bruk kan man oppleve psykiske bivirkninger som søvnløshet, angst og hyperaktivitet. Kokain er, som jeg nevnte, svært avhengighetsskapende, og det er mindre toleranseutvikling for kokain enn f.eks. for opioider som morfin og heroin, dvs. at dosen ikke må økes i så stor grad for å oppnå samme virkning. Derimot kan noen utvikle økt følsomhet, dvs. at de stadig tåler mindre før de får virkninger som angstanfall. Alkohol, opioider eller be-

roligende medikamenter brukes ofte for å dempe ubehagelige virkninger av kokain. Man kommer altså inn i en negativ utvikling. Det blir også stor fare for å utvikle blandingmisbruk og avhengighet av flere rusmidler. Til forskjell fra heroin finnes det ingen motgift, medisiner, mot kokain, men ulike terapier kan lindre symptomer og hjelpe til med avvenning. Vi har kunnskapen vi trenger for å vite at noe må gjøres.

Det må settes i gang ulike tiltak som gjør at man avslører bruk tidligere. Dette kan være nye tester for å avsløre bruk på steder der man mistenker at det brukes. AKAN, Arbeidslivets kompetansesenter for rus- og avhengighetsproblematikk, må inn i konsulentbransjen, meglermiljøer og andre sektorer preget av mange unge ansatte og høyinntektsgrupper. Det må bli større risiko for å bli tatt som bruker. Det må videre iverksettes forebyggingskampanjer, mener jeg. Mange kjenner ikke konsekvensen av å være i besittelse av slike stoffer. Vi har eksempler på at finansmeglere som er blitt tatt for bruk av kokain, får store problemer når de senere skal til USA. Studenter og konsulenter mister utdannelse- og jobbmuligheter fordi de blir tatt for besittelse av én brukerdose.

Narkotika må også ut av skjenkebransjen. Derfor må det samarbeides med skjenkenæringen for å få bukt med kokainmisbruket. Andre tiltak er politispaning på steder hvor bruk påvises. Jeg mener at utesteder må stenges der narkotikamisbruk påvises gjentatte ganger.

Foreldreoppfølging er også svært viktig. I mange miljøer etterlyses foreldrenes nærvær og innsikt i hva barna deres driver med. Det hevdes at mange foreldre er lettlytte. Politiet rykker ut hver helg til hjemme alene-fester. På fester er det ikke uvanlig å sniffe kokain eller å røyke hasj. Leder av ungdomstjenesten i Bærum etterlyser foreldrene og ber dem våge å sette tydeligere grenser for barna sine. Lav foreldrekontroll kombinert med liberale verdier og rikelig med penger er faktorer som nok forklarer at Oslo vest har et generelt høyt forbruk av rusmidler. Det kunne være interessant å vurdere om det skal rettes særlige tiltak mot denne delen av Oslo og andre områder som går inn under samme definisjon, gitt at det viser seg at bruk av kokain er mer utbredt i disse områdene sammenliknet med andre områder i landet. Kokainbruken ser ut til å følge samme mønster som ellers: Stoffet introduseres i sentrale og trendsettende grupper for så å nå sosialt utsatte grupper. Foreldre må lære mer om at liberale rusholdninger ikke er et gode for deres barn, for naboens barn eller, for den del, andre venner.

Når det gjelder grensekontroll, vil et viktig tiltak være å ta i bruk flere mobile skannere enn – etter det jeg kjenner til – de to som eksisterer i dag. Disse tar større partier med beslag enn før, og de har hatt en god effekt så langt. Mobile skannere vil redusere behovet for manuell skanning, og det vil også kunne frigjøre personellmessige ressurser. Disse frigjorte ressursene kan settes inn på mer overvåking og etterretning, og kanskje også flere stikkprøver og kontroller.

Et annet tiltak kan være å skaffe nøkkelinformanter i ulike miljøer for lettere å fange opp endringer i rustrender i landet vårt.

Til sist til nye behandlingstilbud. Siden kokainmisbruk ikke kan behandles medikamentelt, vil det i årene framover være et økende behov for ikke-medikamentelle behandlingstilbud. Kompetanseoppbygging vil videre bli viktig, siden dette er nye grupper som ikke er de tradisjonelle rusmiddelmissbrukerne.

Jeg er spent på statsrådens svar – også kommentarer til de forslagene jeg har prøvd å skissere opp – og også på om statsråden har andre og kanskje bedre tiltak som hun kan tenke seg å vurdere igangsatt.

Hans Frode Kielland Asmyhr hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Sylvia Brustad [13:08:01]: Det er svært urovekkende at bruk av og tilgjengelighet til kokain og andre sentralstimulerende rusmidler ser ut til å øke. Utviklinga er den samme i store deler av verden. Det er godt dokumentert i de årlige rapportene fra FN og fra EUs overvåkingssenter for narkotika og narkotikamisbruk, der Norge er med. I enkelte områder dreier det seg særlig om kokain, i andre om ulike amfetaminstoffer. Bruken av ecstasy synes derimot å avta.

Som kjent økte bruken av amfetamin kraftig i Norge på 1990-tallet og har senere ligget på et relativt stabilt nivå. Om lag 4 pst. av ungdom i alderen 15–20 år oppgir at de har brukt dette stoffet. Kokain hadde ikke noe særlig innpass på det norske markedet i begynnelsen av 1990-åra, til tross for at stoffet fikk stor oppmerksomhet i pressa og i forebyggingssammenheng. En grunn til at kokain ikke var utbredt på den tida, kan være at amfetamin var et etablert stoff i narkotikamarkedet på 1990-tallet.

De siste åra har vi, slik interpellanten også påpeker, sett klare tegn på at kokainbruken øker, særlig blant unge voksne med god økonomi. En undersøkelse fra SIRUS om bruk av rusmidler i aldersgruppa 21–30 år viser at det blir stadig flere unge som oppgir at de har brukt kokain. I 1998 svarte 3 pst. av de spurte at de hadde forsøkt kokain. I 2006 var det tallet økt til 8,6 pst. Oslo topper statistikken. Her var det 7,4 pst i 1998 og 13,6 pst. i 2006 som hadde prøvd kokain i denne aldersgruppa.

Vi ser den samme tendensen når det gjelder kokainbeslag foretatt av politi- og tollvesen. I første halvår i år økte antallet kokainbeslag i landets politidistrikt. Også mengden som ble beslaglagt, er større i første halvår i år enn den har vært tidligere år. I år er det dessuten for første gang beslaglagt mer amfetamin og metamfetamin enn cannabis. Ved hjelp av stikkprøveanalyser av avløpsvann kan vi, slik interpellanten var inne på, anslå at det brukes 10–15 doser kokain pr. 1 000 innbygger i Oslo pr. døgn. Dette er en ny måte å måle forekomster av narkotika i samfunnet på som på sikt kan utfylle de tradisjonelle egenrapporteringene.

Mens bruken av kokain ser ut til å øke, slik det er påpekt, ligger bruken av andre sentralstimulerende rusmidler stabilt og innenfor de variasjonene vi har sett over lengre tid. Det kan se ut til at metamfetamin, som er et kraftigere stoff enn vanlig amfetamin, er på vei inn på det norske markedet. Denne tendensen pluss at kokainbruken

øker, er skremmende – ikke minst på grunn av faren for rask tilvenning. Dersom dette blir et mønster som befester seg, vil vi få en ny type avhengighet og nye behandlingsbehov. Det følger sjølsagt av pasientrettighetsloven at alle som henvises til spesialisthelsetjenesten, skal få en individuell vurdering av sitt behandlingsbehov. Det betyr at spesialisthelsetjenesten til enhver tid skal tilpasse seg pasientenes behov for behandling.

Opptappingsplanen for rusfeltet ble som kjent lagt fram sammen med forslag til statsbudsjett for 2008. I denne planen bebuder Regjeringa flere tiltak knyttet til økt bruk av kokain i befolkninga. Jeg siterer:

«Det er grunn til å frykte at forbruk av sentralstimulerende midler vil øke i årene framover (...) Internasjonal og norsk dokumentasjon viser at bruken av sentralstimulerende midler (...) øker blant yngre brukere. Det er behov for mer systematisk kunnskap om endring i bruksmønsteret og om effektive tiltak innen forebygging og behandling.»

I planen skriver vi at vi skal øke innsatsen mot bruk av sentralstimulerende midler som amfetamin og kokain og systematisere kunnskap og utvikle nye tiltak og behandlingsformer.

Med bakgrunn i opptappingsplanen planlegger Sosial- og helsedirektoratet på vegne av oss i departementet en høring om situasjonen rundt bruk av sentralstimulerende rusmidler og behovet for tiltaket. Denne høringa skal være i første halvår av neste år, og alle sentrale aktører på rusmiddelfeltet vil bli invitert.

Forebyggende innsats mot rusmiddelmisbruk har høy prioritet. Sjøl om bruk av ett bestemt rusmiddel er økende, er det også viktig å holde fast ved generell forebyggende innsats, slik jeg opplever at interpellanten også er opptatt av, dvs. at vi må rette oppmerksomheten og innsatsen mot rusmiddelmisbruk generelt og ikke mot ett bestemt rusmiddel alene. Legges det stor vekt på å hindre bruk av ett rusmiddel, kan vi risikere at bruken flyttes fra ett rusmiddel til et annet.

Å forebygge rusmiddelmisbruk må også ses i et folkehelseperspektiv. Det nytter ikke, slik jeg ser det, å sette i gang med enkeltprosjekter dersom de ikke er integrert i en helhetlig politikk på området. Sosial- og helsedirektoratet har i de siste åra gjennomført Regionprosjektet – et samarbeid mellom flere kommuner og regioner som skal sikre god og samordnet rusforebygging på tvers av kommunegrensene. Erfaringer og kunnskap fra dette prosjektet skal spres til andre kommuner og frivillige aktører, og vi skal gjøre mer av det som virker.

Jeg mener det er viktig å se alkohol, narkotika og tobakksbruk i en sammenheng. Barn og unge som velger bort tobakk og utsetter alkoholdebuten, vil med stor sannsynlighet også si nei til bruk av narkotika. Forebygging må derfor ha et veldig langsiktig perspektiv, samtidig som vi må møte de nye utfordringene som hele tida kommer – som f.eks. kokainbruk, som det i dag er debatt om.

Vi skal fortsatt ha en ruspolitikk som retter seg mot hele befolkninga. Samtidig mener jeg vi må drive målrettet forebygging tilpasset kjønn, minoritetsgrupper og spesielt utsatte grupper, særlig barn og unge. Vi må få økt

kunnskap om hvordan vi tidlig skal greie å fange opp barn og unge som trenger hjelp, og sørge for at slik hjelp faktisk er der.

Sosial- og helsedirektoratet arbeider nå med en strategi for tidlig å komme inn når det gjelder identifisering og inntervensjon. I forrige uke markerte jeg, sammen med barne- og likestillingsministeren, starten for en langsiktig innsats på tiltak for barn og unge som har foreldre med psykiske lidelser og/eller rusproblemer. Stortinget bevilget 29 mill. kr til dette arbeidet for innværende år, og Regjeringa har som kjent foreslått ei økning på 5 mill. kr for 2008. Blant tiltakene i denne satsinga kan jeg nevne at vi mener at det regionale barnevernet må styrkes. Vi håper at ventetidsgarantien for barn og unge under 23 år som sliter med psykiske lidelser og/eller rusproblemer, blir vedtatt. Vi ønsker også at det skal lages en veileder om hvordan disse tjenestene kan hjelpe de barna vi her snakker om, på en best mulig måte.

Vi mener at narkotikaproblemet ikke kan løses nasjonalt alene. Vi må ha en politikk som også ivaretar den internasjonale innsatsen for å stanse produksjon og smugling av narkotika. I opptappingsplanen for rusfeltet er det tatt fatt i dette. Vi skal gjennomgå og vurdere alle tiltak som kan bidra til at det dyrkes, produseres, innføres, omsettes og brukes mindre narkotika. En arbeidsgruppe som skal se på hvilke tiltak som, med størst sannsynlighet, begrenser tilgjengelighet og bruk av narkotika, jobber også med dette.

Det er også grunn til å anta at økt tilgang til rusmidler og lavere priser fører til økt bruk av rusmidler. Vi foreslår å styrke arbeidet mot illegale rusmidler både nasjonalt og internasjonalt. Blant annet skal vi målrette politi- og tollinnsatsen for å hindre produksjon, innførsel og omsetning av narkotika.

Det å bekjempe narkotikakriminalitet er en prioritert oppgave for Justis- og politidepartementet. I politiets plan for dette legges det stor vekt på forebyggende arbeid og innsats mot brukermiljøene. Et viktig mål er sjølsagt å hindre nyrekruttering av unge mennesker til misbrukermiljøene. Politiet får dessuten kunnskap om alvorlig narkotikakriminalitet gjennom dette arbeidet. Og jeg er informert om at en vesentlig innsats rettes mot bakmenn i miljøer som distribuerer og omsetter narkotika. Slik kriminalitet er en del av den internasjonale, organiserte kriminaliteten, og har derfor høy prioritet fra politiets side.

I høst har Oslo-politiet styrket innsatsen mot innførsel, omsetning og misbruk av kokain. De økte kokainbeslagene er en vesentlig grunn til dette. Det pågår også nå et arbeid for å påvirke innbyggernes holdninger til denne type narkotika, og interpellanten var inne på Operasjon Hvit Snø, som er et samarbeid mellom Oslo-politiet, Kripes, Tollvesenet og andre politidistrikter, nettopp for å redusere innførsel, omsetning og misbruk av kokain i hovedstaden. Det legges også stor vekt på samarbeid med utelivsbransjen for å bekjempe narkotikakriminalitet, som også interpellanten var opptatt av.

Det er allerede avdekket mange saker etter at Operasjon Hvit Snø ble satt i gang. Politiet er også i gang med

informasjonstiltak i aviser og andre medier for å få folk til å holde seg unna kokain.

Regjeringa tar på største alvor de utfordringer som er knyttet til kokain og andre sentralstimulerende midler. Det er avgjørende å gripe inn så tidlig som mulig, og før kokain befester seg i de norske misbrukermiljøene.

Laila Dávøy (KrF) [13:18:43]: Jeg vil få lov til å takke statsråden for en grundig og viktig tilbakemelding. Jeg er spesielt glad for at vi deler de store bekymringene, at virkelighetsforståelsen er alarmerende, slik vi ser det. Det som er interessant, er jo også at statsråden sier at både FN og EU har advart om og mener at dette er svært urovekkende. Jeg vil påpeke, som statsråden var inne på i sitt innlegg til slutt, at dette med internasjonalt samarbeid er uhyre viktig. Jeg tror vi har stort behov for i Norge, hvor vi jo har lite erfaring med kokainbruk, å innhente mer erfaring fra andre land. Blant annet vet vi jo at USA har et stort kokainproblem, men Sverige har også hatt dette problemet i lang tid.

Statsråden sier også at spesielt helsetjenesten, altså spesialisthelsetjenesten, må tilpasse seg nye behov. Det må den selvsagt. Det er viktig at den også får den nødvendige kompetansen, og at den ser hver enkelt pasients behov. Samtidig er det faktisk slik at disse misbrukerne ikke vil kunne dra nytte av LAR-behandling i det hele tatt. LAR vil ikke være et alternativ for dem i det hele tatt. Jeg tror den mer tradisjonelle behandlingen ved medikamentfrie institusjonsplasser vil være et bedre alternativ. Det bekymrer meg at i Helse Sør-Øst for ikke lang tid tilbake gikk ut med en kravspesifikasjon i anbudsdokumentet sitt der de bl.a. antyder en begrensning på ett år, hvilket jeg tror kan være veldig kort tid for disse pasientgruppene – men her kan vi jo høste litt mer erfaring fra andre land. Generelt sier ruspasienter at ett år er svært kort behandlingstid hvis man har misbrukt ulike rusmidler i lang, lang tid.

Nå vet jeg at statsråden tidligere har svart på et spørsmål fra en stortingsrepresentant, og man har sagt at man ikke nødvendigvis skal sette ett år som behandlingstid. Men det bekymrer meg likevel at man har sendt ut de signalene. Jeg vet ikke om man da tenker seg at noen måneder mer kunne være aktuelt, men mange vil trenge veldig, veldig mye mer tid.

Så nevner statsråden også rusplanen. Vi har tidligere fra denne talerstolen sagt at rusplanen er veldig god. Problemet med rusplanen er at de midlene som er satt av i 2008, langt på vei er øremerket ulike gode tiltak. Men dette området, med så store problemer, krever kanskje en raskere innsats enn det man har lagt opp til i rusplanen, dvs. det er jo ikke satt en rekkefølge på de andre tiltakene. Det er utrolig viktig å sette i gang dette arbeidet umiddelbart, slik at man hindrer en negativ utvikling og kan forebygge at flere blir misbrukere av kokain.

Statsråd Sylvia Brustad [13:22:09]: Jeg er helt enig med representanten Dávøy i at internasjonalt samarbeid er helt avgjørende. Det er sjølsagt i Regjeringas interesse

å innhente andre lands erfaringer med den nye trenden som nå også kommer til vårt land.

Jeg kan nevne at vi har satt i gang en rekke tverrfaglige tiltak. Det er varslet i den opptrappingsplanen for rusfeltet som ligger i Stortinget. Jeg kan også si litt mer om det politiet jobber med akkurat nå: De samarbeider veldig tett med utelivsbransjen mot lukkede miljøer der kokainmisbruk foregår. Jeg synes også det er greit å informere Stortinget om at årsrapporten fra Det europeiske overvåkings-senter for narkotika og narkotikamisbruk blir lansert i Brussel torsdag 22. november – om bare to dager. I den forbindelse arrangerer Helse- og omsorgsdepartementet allerede i morgen et møte om utviklingstrekkene når det gjelder kokain og andre sentralstimulerende rusmidler. Alt dette, i tillegg til den høringa som Sosial- og helsedirektoratet har fått ansvar for å gjennomføre tidlig neste vår, vil bidra til mer kunnskap om hva som nå skjer, og – kanskje enda viktigere – hva vi kan gjøre med det.

Når det gjelder Helse Sør-Øst og de anbudsrundene som de er i gang med, vil jeg orientere om at de har sendt ut presiseringer med hensyn til bl.a. grensa på ett år. Det mener jeg er fornuftig, for ved å ha en bastant grense på ett år vil en ikke kunne fange opp alle behovene. Vi har også – som representanten helt sikkert skjønner – hatt møte om dette, og på bakgrunn av det er det sendt ut presiseringer som gjelder både dette og et par andre ting som det er vesentlig å ha en litt mjukere tilnærming til. Gjennom det systemet vi har – også i spesialisthelsetjenesten – må vi prøve å fange opp folks ulike behov, og at de sjølsagt trenger hjelp ut fra det.

Når det gjelder bruken av pengene, avventer vi sjølsagt hva Stortinget sier. Jeg er opptatt av å greie å ha både penger og mennesker til å kunne forebygge enda mer – det er kjempeviktig – dernest at vi har gode nok og tilstrekkelig med behandlingstilbud, slik at folk får behandling når de trenger det og slipper å vente så lenge, og at det er veldig god oppfølging når folk kommer hjem til seg sjøl etter endt behandling i vårt system. Alt dette må henge i hop for at vi skal lykkes.

Jeg kan forsikre representanten Dávøy om at jeg ser med stort alvor på den urovekkende utviklinga på dette området. Vi er i gang med tiltak, men flere vil komme. Vi må ha enkelttiltak, men vi må også se alt det vi gjør, i en helhet.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [13:25:24]: Aller først: Takk til interpellanten.

Det økende omfanget av misbruk relatert til kokain og andre narkotiske stoffer de siste årene er et sykdomstegn – ikke minst i et samfunn som vi alle aller helst skulle likt å se bestod av en sunn befolkning, uten et avhengighetsproblem når det gjelder narkotika. Slik jeg ser det, er det et stort problem at våre barn og unge blir utsatt for miljøer som ikke vil dem vel, snarere tvert imot. Det er derfor nødvendig med en helhetlig tilnærming til disse problemene.

Vi vet alle at det er en sektorovergripende sak vi snakker om. Den har et helsemessig aspekt knyttet til dårligere fysisk helse og avhengighetsforhold. Den har et psykosos-

sialt aspekt, med de dimensjonene som ligger i det. Det er problemer relatert til hver enkelt familie som måtte bli ut-satt for dette, det er problemer relatert til yrker, til barne-vern og til oppdragelse, og det er problemer relatert til krimi-nalitet. Det er for meg særdeles viktig at vi bruker nok ressurser på tolletaten og på politiet.

Det er ofte slik at det ved alkoholrelatert misbruk foku-seres veldig mye på forebyggende tiltak. Når det gjelder narkotikamisbruk, savner jeg helt klart fokusering på det forebyggende aspektet. Deler av samfunnet må slutte å glo-rifisere bruken av narkotika. Det å beskrive amfetamin, ko-kain, ecstasy eller lignende som in-stoff og motedop er iso-lert sett og i seg selv trendsettende for den oppvoksende ungdom. Det samme er kultdyrkelse av ulike typer kjendi-ser som misbruker narkotika. Dette har noe med holdninger å gjøre, holdninger som vi må endre, slik at baksiden av medaljen ved denne formen for misbruk bedre kommer for dagen. Slik jeg ser det – ut fra et helseperspektiv – er nar-kotika langt fra noe in-stoff, snarere tvert imot. Her må vi gjøre noe for å endre rollebildene og idealene.

Mange av dem som havner i et avhengighetsforhold, får store psykososiale problemer. I en behandlingssitua-sjon må vi prioritere både den psykiske helsebiten – som kan være rimelig traumatisk og sammensatt – og avhen-gighetsforholdet som sådant.

Det er viktig å peke på at samfunnet må være beredt til å ta ansvar, når den enkelte misbruker er motivert for av-rusning. Det er ikke tilfellet i dag. Her har vi en formida-bel jobb å gjøre.

Slik jeg ser det, er det ganske meningsløst å ha et be-handlingsopplegg uten en nødvendig og god oppfølging – og uten ettervern. Det er derfor på høy tid at vi får på plass et ettervern som fungerer, slik at vi ikke får det høye antallet svingdørspasienter og periodemisbrukere. Målet må være å gjøre alle som kommer til behandling, rusfrie, selv om jeg vet at det er ambisiøst. Personlig oppfølging og individuell plan er blitt neglisjert av helsevesenet i en årrekke. Dette må komme på plass. Spør brukeren hva han mener er det riktige! Man får svar tilbake: individuell plan og oppfølging. Det følger også mye kriminalitet med nar-kotika. Det er en kriminalitet som går ut over utøveren, men hva gjør den ikke med samfunnet for øvrig, når så mange mennesker føler seg utrygge? Dette fører oss over til at politiet og Tollvesenet må få nok ressurser til å be-kjempe dette, både nasjonalt og internasjonalt. Frem-skrittspartiet har i en årrekke ønsket å styrke politiet og tolletaten med økte ressurser for å bekjempe illegal im-port. Hvis man mener noe med det og ønsker å bekjempe dette, som jeg tror alle her gjør, hadde det kanskje vært en fordel å si ja til høyere bevilgninger.

Sonja Irene Sjøli (H) [13:30:54]: Jeg vil gi honnør til interpellanten for at hun tar opp dette spørsmålet. Det hun tar opp, er uten tvil et svært viktig område, og det ut-fordrer oss på flere områder, ikke minst når det gjelder forebygging.

Det er slik, som flere har påpekt, at disse utfordringene får for liten oppmerksomhet i dag. Det er bekymringsfullt. Både representanten Dávøy og statsråden har beskrevet

omfanget av problemet. De har vært veldig klare og tyde-lige på både virkninger og konsekvenser, og de er, som statsråden sa, skremmende.

Dessverre ser det ut til å være riktig at bruken av koka-in og andre sentralstimulerende stoffer øker. Vi vet, som flere har vært inne på, at dette er særlig populært i enkelte miljøer. Kokain har vært kjent for å være et hvitsnippstoff, som i større grad benyttes av ressurssterke personer som er godt etablert i jobb og arbeidsliv, og som gjerne har et fungerende familieliv i tillegg. Dette er miljøer som tradi-sjonelt sett er vanskeligere å overvåke og få innpass i, og dermed også å kontrollere og sanksjonere mot.

Det er gjort mye de siste årene innenfor rusomsorgen. Tilbudet innenfor legemiddelassistert rehabilitering har økt, og lavterskel helsetilbud er bygd ut. Selv om det fort-satt er en lang vei igjen før vi kan si oss fornøyd, har det likevel skjedd mye positivt. Utfordringen i denne sam-menhengen er imidlertid at brukerne av kokain, amfeta-min og tilsvarende stoffer ikke blir fanget opp av denne typen behandlingstilbud i samme grad som misbrukere av andre illegale stoffer. Vi vet at mange av dagens behand-lingstilbud primært er rettet mot de tyngste og sykeste rus-middelmisbrukerne. De ulike gruppernes behov er med andre ord svært ulike.

Slik Høyre ser det, vil en av de store utfordringene framover være å utvikle behandlingstilbud som tar høyde for ulike misbruksmønstre, og de forskjellige behov som oppstår som en konsekvens av disse. Det betyr at vi må ta i bruk forskjellige behandlingsformer, ulike opplegg, og det kreves et stort mangfold av tilbud og tjenester.

En annen gruppe misbrukere som jeg frykter kan være en tikkende bombe i denne sammenheng, er unge men-nesker med alkoholproblemer. Vi vet at denne gruppen ikke fanges opp av dagens behandlingstilbud, nettopp fordi dagens tilbud i all hovedsak retter seg mot illegale rus-midler og de sykeste menneskene, som er kommet svært langt i sitt misbruk.

Mange av de yngre i risikozonen drikker seg overstadig beruset i helgene. De pumpes på legevakten, sendes hjem – og neste helg skjer det samme. Mange av dem trenger ikke nødvendigvis en institusjonsplass, men de kan trenge hjelp for misbruket sitt og hjelp til å foreta en endring i livsmønsteret sitt. Disse personene er også i en risikositu-asjon i forhold til andre rusmidler, som f.eks. kokain.

Jeg er kjent med at Bergensklinikkene har tilbudt Hel-se Vest å etablere en korttidsklinikk for avrusning, utred-ning og behandling, med oppfølging av unge under 23 år. Et slikt tilbud finnes ikke i dag. Etter hva jeg forstår, har ikke Helse Vest respondert på dette, uten at jeg kjenner bakgrunnen for manglende respons. Det kunne være inter-essant å høre om statsråden har noe informasjon om det.

Helse- og omsorgskomiteen behandler i disse dager Ot.prp. nr. 53 for 2006-2007 om ventetidsgaranti for barn og unge under 23 år med psykiske lidelser eller rusmid-delavhengighet og justeringer etter rusreformen. Men disse problemene som interpellanten tar utgangspunkt i, blir heller ikke her tatt opp og problematisert. Høyre tror der-for det er nødvendig å se på hele spekteret av rusmiddel-

misbruk, ikke bare på misbruk av illegale rusmidler, men vi må se på hvilke behandlingsformer som kreves for de ulike problemene.

Jeg er enig med representanten Dávøy i at rusplanen er god. Den inneholder veldig mange gode tiltak og intensjoner, men som fagmiljøene har påpekt, mangler det økonomiske midler til å ta et krafttak som kan bidra til rusbehandling generelt og kanskje på dette området spesielt.

Jeg er også glad for at de som har hatt ordet, har vært inne på dette med forebygging. Jeg tror det er ganske avgjørende og viktig, som også statsråden sa, i et langsiktig perspektiv. Det er også viktig at vi griper inn så tidlig som mulig.

Gunn Olsen (A) [13:35:54]: Selv om kokain og sentralstimulerende midler er en bitte liten del av det store bildet når det gjelder rusmiddelmisbruk, synes jeg det er bra at interpellanten løfter problematikken inn i Stortinget. Dersom målingene fra kloakken i Oslo skulle stemme, er det selvfølgelig grunn til å være veldig bekymret over de skadene enkeltpersoner og deres nærmeste blir påført. Og så er det en utrolig utfordring for norsk helsevesen i framtida, for, som interpellanten formulerte det: Hva slags behandling har vi egentlig å tilby?

Det er viktig med forskning på sentralstimulerende midler, som vi vet veldig lite om. Det er viktig for at vi skal møte disse utfordringene. Jeg har lyst til å nevne at Statens instituttet for rusmiddelforskning er en sentral aktør på dette området som skal overvåke hele feltet, forske på feltet og også følge med på de internasjonale trendene, som statsråden var inne på.

Statsråden var også veldig opptatt av at vi måtte overvåke hele rusfeltet, og ikke minst de nye trendene vi ser når det gjelder rusmiddelmisbruk, for å komme tidligst mulig på banen med tiltak. Det er et krevende felt å følge.

Det er jo heller ikke slik at vi må flytte all fokusering over til de nye trendene og det nye rusmiddelmisbruket og glemme det som faktisk er det største rusmiddelmisbruket i Norge, nemlig misbruket av alkohol, som også flere har vært inne på.

Så er jeg veldig enig med representanten Fredriksen i at her må vi ha en helhetlig tilnærming til hele feltet, og det er som sagt veldig krevende.

En annen ting jeg er veldig enig med Fredriksen i, dreier seg om betegnelsene vi bruker når vi snakker om feltet: motedop, partydop. Det er klart at vi på den måten er med på å godkjenne betegnelser som misbrukermiljøene selv bruker. Det tror jeg vi skal passe oss for, for det skaper holdninger som ufarliggjør det nye rusmiddelbruket, og det er vi ikke tjent med. Det skal vi være veldig varsomme med.

Laila Dávøy (KrF) [13:38:52]: Jeg vil takke for engasjementet i salen her i dag. Jeg synes det har vært mange gode innlegg.

Jeg er veldig enig med siste taler med hensyn til dette med begrep. Det er ufattelig viktig, men forferdelig vanskelig. Vi styrer heller ikke media, hvor vi jo ser disse

store overskriftene. Kanskje man skulle ha gitt en henstilling den veien – man bør vite hva man gjør når man bruker slike begrep. Jeg synes det er en veldig interessant problemstilling som representanten Gunn Olsen her kommer med.

I tillegg er jeg veldig enig i dette med forskning. Det er lite forskning på dette i Norge, og jeg tror at mye kan gjøres også denne veien. Det må bygges opp en kompetanse overalt, og vi trenger erfaringer og kunnskap også omkring de behandlingsmodellene som med hell er brukt på de såkalte gatenarkomane. Kan det tenkes at disse behandlingsmodellene også kan være virkningsfulle for de nye brukerne? Det vet vi jo ikke. Men det blir det viktig å se nærmere på.

Et felt som jeg bare så vidt berørte i mitt første innlegg, er sammenhengen mellom stoffene og psykiske lidelser. Jeg har en mistanke om at disse stoffene er så sterke at de er mye farligere med tanke på å utvikle forskjellige alvorlige psykiske lidelser enn stoffer som vi har sett brukt tidligere – i og med at de er sentralstimulerende og har en rekke bivirkninger.

Jeg har til slutt lyst til også å si noe om LAR. Vi må være veldig oppmerksomme på at det er viktig at vi her utvikler helt andre modeller. LAR kan ikke brukes på disse pasientene. Vi har satset veldig mye på LAR de senere årene, men vi må ha dette i bakhodet når vi nå jobber videre med disse nye gruppene.

Jeg har også lyst til å be statsråden igjen om hun kan kommentere Helse Øst, med hensyn til at de i sitt anbudsdokument sa at de ikke ønsket at institusjoner skulle kunne reservere seg mot å ta imot LAR-pasienter. Jeg tror det er helt nødvendig at vi har institusjoner som er helt medikamentfrie, og at de får lov til å fortsette med dette tilbudet. Nå vet jeg at det også ble litt modifisert, men det bekymrer meg likevel at det er tatt opp.

Helt til sist: Jeg synes det er veldig interessant og positivt med denne åpne høringen – eller konferansen – som skal være i 2008, på vårparten. Jeg må innrømme at i forarbeidet til denne interpellasjonen har jeg personlig kommet med en del forslag til tiltak som jeg synes er meget gode, men som jeg ikke har suget av eget bryst; bl.a. har RIO gitt gode innspill til mange tiltak. Jeg håper at både RIO, LMS og andre organisasjoner blir invitert, og at de blir hørt, for de har mange gode innspill på dette viktige og vanskelige feltet.

Statsråd Sylvia Brustad [13:42:22]: Jeg kan for det første bekrefte at til den høringen skal vi invitere RIO og alle andre som måtte ha både interesse av og meninger om dette, altså så bredt som overhodet mulig.

Så til representanten Sjøli og spørsmålet omkring Bergsklinikkene osv. Det må jeg få sjekke og komme tilbake med et skikkelig svar på.

Til dette med kokainbruk, som dessverre er økende, har jeg bare lyst til å si at det kan gi en ny type avhengighet og nye typer behandlingsbehov. Jeg synes det har kommet veldig mange interessante innspill og også forslag i denne debatten som jeg sjølsagt tar med meg. Men det som er situasjonen i dag, er at det ikke er noe behand-

lingstilbud som er direkte rettet spesielt mot personer som er avhengige av sentralstimulerende midler.

Jeg er også veldig enig i det representanten Olsen og flere har sagt om begrepsbruken her, for kokainmisbrukere blir jo gjerne beskrevet som «ressurssterke» og «vellykkede», den type ord. Det er klart at det i seg sjøl er en utfordring, men det er også en utfordring for behandlingsapparatet, for å kunne fange opp og få gitt den hjelp som er nødvendig.

Så vidt jeg vet, finnes det ikke i dag egne legemidler som er godkjent spesielt for behandling av kokainavhengighet. Det finnes noen terapier og noen midler som sikkert kan lindre symptomer og hjelpe brukeren gjennom avvenning, men vi har ingen legemidler som er godkjent spesielt for det.

Det vi også ser, er at avhengigheten utvikles raskt, og at de det gjelder, ofte undervurderer det. Så informasjon mener jeg er et veldig viktig stikkord. Det vi også vet noe om, er at de som bruker kokain, også ofte bruker alkohol, beroligende midler eller andre ting for å dempe de ubehagelige virkningene av kokain. Da er det sjølsagt stor fare for blandingsmisbruk og for å bli avhengig av enda flere rusmidler – så det er mye farligere enn det en del ser ut til å tru.

Det vi også vet noe om, er at det å slutte med kokain som regel ikke gir fysiske abstinenssymptomer. Men så er det et veldig viktig poeng: Det representanten Dávøy var inne på, er at den psykiske tilvenning ofte er viktigere enn den fysiske, og når en slutter med dette, er den psykiske biten av det ofte svært vanskelig. Vi vet også noe om at avvenning etter misbruk av sentralstimulerende midler ofte utløser depresjoner som kan oppfattes som absolutt psykiske abstinenssymptomer, og det vil i den fasen også være en fare for sjølmord. Så det er veldig alvorlige ting vi her snakker om.

Vi vet også mye om at amfetamin påvirker hjernen, hjertet, lunger og andre organer. Jeg tror også det er mye på informasjonssiden i forhold til dette.

Som sagt tror jeg det er viktig at vi både får mer kunnskap – som også flere representanter har vært inne på – og at vi bruker de tiltak som virker. Noe av det vi vet virker, er å forebygge bedre, det er økt kunnskap og kompetanse i alle ledd, det er å komme inn så tidlig som overhodet mulig, og det er i tillegg å være konsentrert om det flere har vært inne på: norsk alkoholpolitikk. Det går ikke an å si at en bare er opptatt av kokain, eller narkotika. Man må være opptatt av alkohol, narkotika og, for den saks skyld, også tobakk. Vi ser at det kan henge sammen for en del.

Regjeringa mener også at redusert tilgjengelighet er viktig når vi snakker om dette. Vi må ha flere kartlegginger av risikofylt alkoholbruk. Vi må ha flere tiltak knyttet til promillekjøring, for å nevne et par eksempler. Slik vi ser det, må vi også ha en mye strengere håndheving av alkoholloven. Da snakker vi også om salgs- og skjenkebestemmelser, for å nevne noe. Alt dette henger i hop.

Jeg ser tida er i ferd med å renne ut, så til slutt vil jeg si: Når det gjelder Helse Øst og anbudsreglene, er spørsmålet om LAR noe av det som etter møter med oss også er blitt presisert. Jeg mener at det var lagt ut litt for rigid i

forhold til det som er gjeldende politikk. Jeg tar med meg videre de gode forslag som er kommet.

Presidenten: Dermed er debatten i sak nr. 5 over.

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Stortinget går nå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Sonja Irene Sjøli satt frem et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide en handlingsplan for opprydding i Mjøsa, og legge denne frem for Stortinget i 2008.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:109 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Børge Brende, Gunnar Gundersen, Sonja Irene Sjøli og Olemic Thommessen om handlingsplan for opprydding i Mjøsa – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre ble innstillingen bifalt med 60 mot 44 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.55.59)

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Martin Engeset satt frem et forslag på vegne av Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen instruere Direktoratet for naturforvaltning til å forlenge de generelle jakttidene for elg til perioden 15. september til 23. desember, og for hjort til perioden 10. september til 23. desember. Utvidet jakttid forutsetter samjakt. Dersom jaktvald stenges for annen jakt enn elgjakt i lengre perioder under hjortejakten, blir kommunen delegert myndighet til å stramme inn jakttid for dette jaktvaldet.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:110 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Børge Brende, Gunnar Gundersen, Sonja Irene Sjøli, Øyvind Halleraker og Martin Engeset om en generell utvidelse av jakttiden for hjortevilt – bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre ble innstillingen bifalt med 88 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.57.01)

Presidenten: I sakene nr. 3–5 foreligger det ikke noe voteringstema.

S a k n r . 6

Referat

1. (59) Endringer i statsbudsjettet for 2007 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (St.prp. nr. 12 (2007-2008))
Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen, unntatt kap. 650, 651, 683, 690, 691, 3651, 3680 og 3690, som sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
2. (60) Endringer i statsbudsjettet for 2007 under Miljøverndepartementet (St.prp. nr. 16 (2007-2008))
3. (61) Endringer i statsbudsjettet for 2007 m.m. under Olje- og energidepartementet (St.prp. nr. 21 (2007-2008))
Enst.: Nr. 2 og 3 sendes energi- og miljøkomiteen.
4. (62) Endringer i statsbudsjettet 2007 under Barne- og likestillingsdepartementet (St.prp. nr. 20 (2007-2008))
Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen.
5. (63) Endringer i statsbudsjettet for 2007 under Kultur- og kyrkjedepartementet (St.prp. nr. 23 (2007-2008))
Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen, unntatt kap. 340, 341, 342, 3340, 3341 og 3342, som sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
6. (64) Samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 87/2007 av 6. juli 2007 om innlemming i EØS-avtala av forordning (EF) nr. 1781/2006 av 15. november 2006 om opplysningar om betalaren som skal følgje med pengeoverføringar (St.prp. nr. 8 (2007-2008))
7. (65) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 21/2007 av 27. april 2007 om innlemming i EØS-avtalen av direktiv 2006/73/EF av 10. august 2006 og forordning 1287/2006 av 10. august 2006 om investeringsforetak m.v. (St.prp. nr. 11 (2007-2008))
Enst.: Nr. 6 og 7 sendes finanskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenrikskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
8. (66) Endringer i statsbudsjettet for 2007 under Forsvarsdepartementet (St.prp. nr. 22 (2007-2008))
Enst.: Sendes forsvarskomiteen.
9. (67) Endringer i statsbudsjettet for 2007 under Helse- og omsorgsdepartementet (St.prp. nr. 10 (2007-2008))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
10. (68) Endringer i statsbudsjettet for 2007 under Jus- og politidepartementet (St.prp. nr. 18 (2007-2008))
Enst.: Sendes justiskomiteen, unntatt kap. 451, som sendes forsvarskomiteen, kap. 456, som sendes transport- og kommunikasjonskomiteen, og kap. 480, som sendes utenrikskomiteen.
11. (69) Endringer i statsbudsjettet for 2007 under Kunnskapsdepartementet (St.prp. nr. 7 (2007-2008))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, unntatt kap. 231, som sendes familie- og kulturkomiteen.
12. (70) Endringer i statsbudsjettet for 2007 under Fiskeri- og kystdepartementet (St.prp. nr. 17 (2007-2008))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, unntatt kap. 1062 og 4062 samt romertall II, som sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.
13. (71) Endringer i statsbudsjettet for 2007 under Fornyings- og administrasjonsdepartementet (St.prp. nr. 6 (2007-2008))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen, unntatt kap. 1550, som sendes næringskomiteen.
14. (72) Endringer i statsbudsjettet for 2007 under Kommunal- og regionaldepartementet (St.prp. nr. 13 (2007-2008))
15. (73) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Kristian Foss, Kari Lise Holmberg, Bent Høie og Cathrin Bretzeg om en helhetlig flyktning- og migrasjonspolitikk med særlig vekt på utviklingen internt i eget land, Norges handlingsrom og EUs utvikling (Dokument nr. 8:19 (2007-2008))
Enst.: Nr. 14 og 15 sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
16. (74) Endringer i statsbudsjettet for 2007 under Landbruks- og matdepartementet (St.prp. nr. 14 (2007-2008))
Enst.: Sendes næringskomiteen.
17. (75) Endringer i statsbudsjettet for 2007 under Nærings- og handelsdepartementet (St.prp. nr. 15 (2007-2008))
Enst.: Sendes næringskomiteen, unntatt kap. 2426, 5326 og 5613, som sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
18. (76) Samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 143/2007 av 26. oktober 2007 om innlemming i EØS-avtala av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 717/2007 om internasjonal gjesting i offentlege mobiltelefonnett i Fellesskapet osv. (St.prp. nr. 9 (2007-2008))
Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenrikskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
19. (77) Endringer i statsbudsjettet for 2007 mv. under Samferdselsdepartementet (St.prp. nr. 24 (2007-2008))

Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

20. (78) Endringar i statsbudsjettet for 2007 mv. under Utanriksdepartementet (St.prp. nr. 19 (2007-2008))
Enst.: Sendes utenrikskomiteen.

Møtet hevet kl. 14.01.
